

Hospodárenie rozpočtu verejnej správy v roku 2021

(na základe údajov zverejnených Štatistickým úradom SR
21. apríla 2022 – jarná notifikácia deficitu a dlhu)

apríl 2022

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2022

Táto správa prezentuje oficiálne stanoviská Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s jej mandátom stanoveným v zákone č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke RRZ (<http://www.rrz.sk>).

Copyright ©

Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť rešpektuje všetky práva tretích strán, najmä práva chránené autorským právom (informácie alebo údaje, štylistika a znenie textov do tej miery ak majú individuálny charakter). Publikácie Kancelárie RRZ s odkazom na autorské práva (©Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Kancelária RRZ, Secretariat of the Council for Budget Responsibility/Secretariat of the CBR, Slovakia/year, alebo podobne) smú byť použité (reprodukované, odkaz na internete, a pod.) len za podmienky, že bude správne uvedený zdroj. Všeobecné informácie a údaje publikované bez odkazu na autorské práva smú byť publikované bez uvedenia zdroja. Pokiaľ sú informácie a údaje jednoznačne získané zo zdrojov tretích strán, používateľ takýchto informácií a údajov je povinný rešpektovať existujúce práva, prípadne je povinný si získať povolenie na použitie samostatne.

Pripomienky alebo komentáre k správe sú vítané na e-mailovej adrese sekretariat@rrz.sk.

Obsah

Zhrnutie	4
1. Najvýznamnejšie vplyvy na zmenu salda	8
1.1. Opatrenia vlády na riešenie pandémie	8
1.2. Daňové príjmy	10
1.3. Vybrané nedaňové príjmy	12
1.4. Sociálne transfery a dávky	14
1.5. Vzťahy s EÚ rozpočtom a spolufinancovanie	16
1.6. Ostatné výdavky štátneho rozpočtu	18
1.7. Zdravotníctvo	20
1.8. Obce	22
1.9. Vyššie územné celky	23
1.10. Ostatné subjekty verejnej správy	24
2. Vývoj dlhu verejnej správy	25
3. Vyhodnotenie rizík identifikovaných RRZ	27
4. Rozdiely medzi hospodárením rozpočtu a schváleným rozpočtom VS	30

Zhrnutie

Deficit verejnej správy (VS)¹ dosiahol v roku 2021 úroveň 6,2 % HDP, čo znamená výrazné zlepšenie oproti cieľu schváleného rozpočtu vo výške 7,4 % HDP². Pozitívna odchýlka oproti rozpočtovým cieľom o 1,2 % HDP znamená najvýraznejšie zlepšenie od roku 2005. Hrubý dlh dosiahol úroveň 63,1 % HDP, čo je oproti predpokladom rozpočtu pokles o 1,9 % HDP.³

Tab 1: Vývoj základných ukazovateľov hospodárenia verejných financií (v % HDP)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo hospodárenia VS	-2,6	-1,0	-1,0	-1,3	-5,5	-6,2
Štrukturálne saldo	-2,3	-1,4	-1,9	-2,1	-3,0	-1,9
Hrubý dlh verejnej správy	52,4	51,6	49,6	48,1	59,7	63,1
Čistý dlh verejnej správy	47,1	45,9	43,6	43,2	49,6	51,3
<i>p.m. Cyklická zložka</i>	-0,1	0,4	0,9	0,8	-0,7	-0,5
<i>p.m. Jednorazové vplyvy</i>	-0,1	0,0	0,0	0,0	-1,8	-3,7
<i>p.m. Zmena štrukturálneho salda</i>	-	0,9	-0,5	-0,2	-0,8	1,1
<i>p.m. Fiškálny impulz</i>		1,0	-1,0	-0,3	-2,8	0,0

Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

Príprava rozpočtu na rok 2021, ako aj následný vývoj verejných financií boli ovplyvnené veľkou neistotou vzhľadom na prebiehajúcu pandémiu ochorenia COVID-19. Zhoršená epidemiologická situácia si vyžadovala opakované zavádzanie pre ekonomiku reštriktívnych opatrení, ako aj vynakladanie zvýšených výdavkov na podporu ekonomiky a financovanie nákladov na testovanie a očkovanie obyvateľstva. Na druhej strane aj vďaka podporným opatreniam vlády prišlo k rýchlejšiemu zotavovaniu ekonomiky oproti prvotným konzervatívnym odhadom.

Najvýraznejšie odchýlky v hospodárení VS v roku 2021 oproti predpokladom rozpočtu boli priamo spojené s neistotou vyplývajúcou z pandemickej situácie. Na strane pozitív prišlo k navýšeniu daňových a odvodových príjmov o 1,9 mld. eur (1,9 % HDP), najmä z dôvodu vyššieho než predpokladaného výnosu daní v roku 2020, ktorý sa následne premietol aj do nárastu príjmov v roku 2021. Naopak negatívne bol deficit VS ovplyvnený nárastom čerpania výdavkov v súvislosti s opatreniami na riešenie pandémie, ktoré po zohľadnení rezervy navýšili deficit rozpočtu o 1,9 mld. eur (1,9 % HDP).

K odchýlke výsledného hospodárenia od cieľa rozpočtu prispeli vo výraznej miere aj iné faktory, ktoré priamo nesúviseli s pandemickou situáciou. Nečerpanie kapitálových výdavkov štátneho rozpočtu (ŠR) znamenalo úsporu vo výške 0,8 mld. eur (0,8 % HDP), pozitívny vplyv na úrovni 0,6 mld. eur (0,6 % HDP) vplynul z lepšieho než rozpočtovaného hospodárenia samospráv a ostatných subjektov VS. Na druhej strane, úhrada cla do rozpočtu EÚ

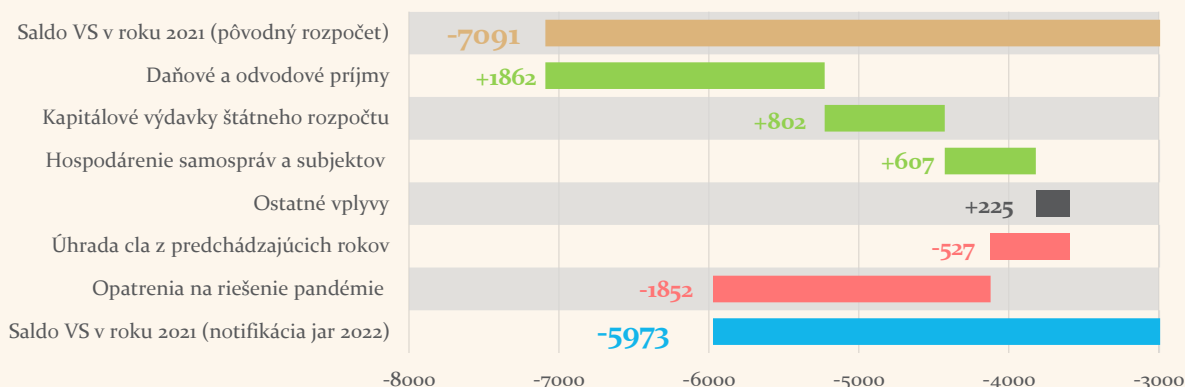
¹ Verejná správa, pre účely posudzovania vývoja verejných financií, pozostáva z ústrednej správy (štátny rozpočet, príspevkové organizácie a iné subjekty ústrednej správy), Sociálnej a zdravotných poisťovní a územných samospráv (obce a VÚC).

² Vzhľadom na negatívne vplyvy pandémie prišlo k novelizácii zákona o štátnom rozpočte v máji 2021. Súbežne s touto úpravou MF SR zverejnilo v rámci Programu stability predpokladaný deficit VS na úrovni 9,9 % HDP. Táto hodnota však nebola schválená ako nový cieľ vlády pre saldo hospodárenia, zároveň neprišlo k zverejneniu aktualizovaných predpokladov o hospodárení subjektov mimo štátneho rozpočtu. Vzhľadom na tieto okolnosti RRZ v tomto materiáli vyhodnocuje odchýlky voči pôvodnému rozpočtu schválenému v decembri 2020.

³ Ak nie je uvedené inak, zdrojom podkladov pre výstupy v tomto dokumente sú podkladové údaje Štatistického úradu SR (ŠÚ SR), Ministerstva financií SR (MF SR) a prepočty RRZ.

neodvedeného v rokoch 2012 až 2019 vrátane úrokov z omeškania (kauza „čínskeho cla“) znamenala navýšenie deficitu VS vo výške 0,5 mld. Eur (0,5 % HDP).

Príspevky k odchýlke salda VS oproti schválenému rozpočtu (ESA 2010, v mil. eur)

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR, RRZ

Z pohľadu strednodobého zaťaženia verejných financií je lepšie sa sústrediť na indikátor štrukturálneho deficitu (t.j., trvalý deficit, ktorý automaticky pretrvá aj do budúcnosti, ak sa neprijmú dodatočné opatrenia⁴). V roku 2021 sa úroveň štrukturálneho deficitu znížila o 1,1 p.b. HDP na úroveň 1,9 % HDP. V predchádzajúcich správach RRZ odhadovala dopad pandémie na štrukturálny deficit na úrovni 1,2 % HDP⁵. Výsledok rozpočtu v minulom roku teda eliminoval negatívny trvalý vplyv pandémie na verejné financie, čo znamená návrat štrukturálneho deficitu na úrovne pozorované v rokoch pred prepuknutím korona krízy. Úroveň cca 2 % HDP je však stále vysoká⁶.

Hrubý dlh dosiahol úroveň 63,1 % HDP, čo je v rámci verejných financií Slovenska historicky najvyššia úroveň dlhu. Medziročný nárast dlhu o 3,3 p.b. HDP zároveň znamená, že sa dlh ďalej vzdialil od najvyššieho sankčného pásma dlhovej brzdy na úrovni 56 % HDP. K nárastu dlhu prispel okrem vysokého deficitu rozpočtu aj nárast hotovostnej rezervy štátu medziročne o 1,7 p.b. HDP. Z uvedeného dôvodu je z hľadiska posúdenia vývoja dlhu vhodnejšie sledovať vývoj čistého dlhu, ktorý narástol v menšej miere o 1,7 p.b. na úroveň 51,3 % HDP.

Bez prijatia opatrení na riešenie dopadov pandémie zo strany vlády by bolo možné očakávať väčšie a dlhodobejšie negatívne následky. Cieľom opatrení vlády bolo zabrániť šíreniu infekcie aj za cenu dočasného obmedzenia ekonomickej aktivity a zároveň pomôcť kompenzovať zasiahnutým skupinám negatívny vplyv pandémie. Vzhľadom na to, že kríza nebola dôsledkom ekonomickej nerovnováhy, sa prirodzene legitímnym cieľom hospodárskej politiky stala popri bežnej proticyklickej politike aj ochrana ekonomického potenciálu cez podporné schémy pre súkromný sektor.

Vzhľadom na to, že rozpočtová politika (spolu s eurofondami) poskytla ekonomike v roku 2020 fiškálny impulz až takmer 3 % HDP, v minulom roku rozpočtová politika tento impulz už nenavýšovala (fiškálny impulz 0,0 %). Fiškálna politika tak nebola reštrikčná, pričom fiškálny impulz sa stabilizoval najmä cez navýšovanie dočasných opatrení naviazaných

⁴ Štrukturálna bilancia neobsahuje jednorazové a dočasné opatrenia, ktoré nezatažujú verejné financie v budúcnosti.

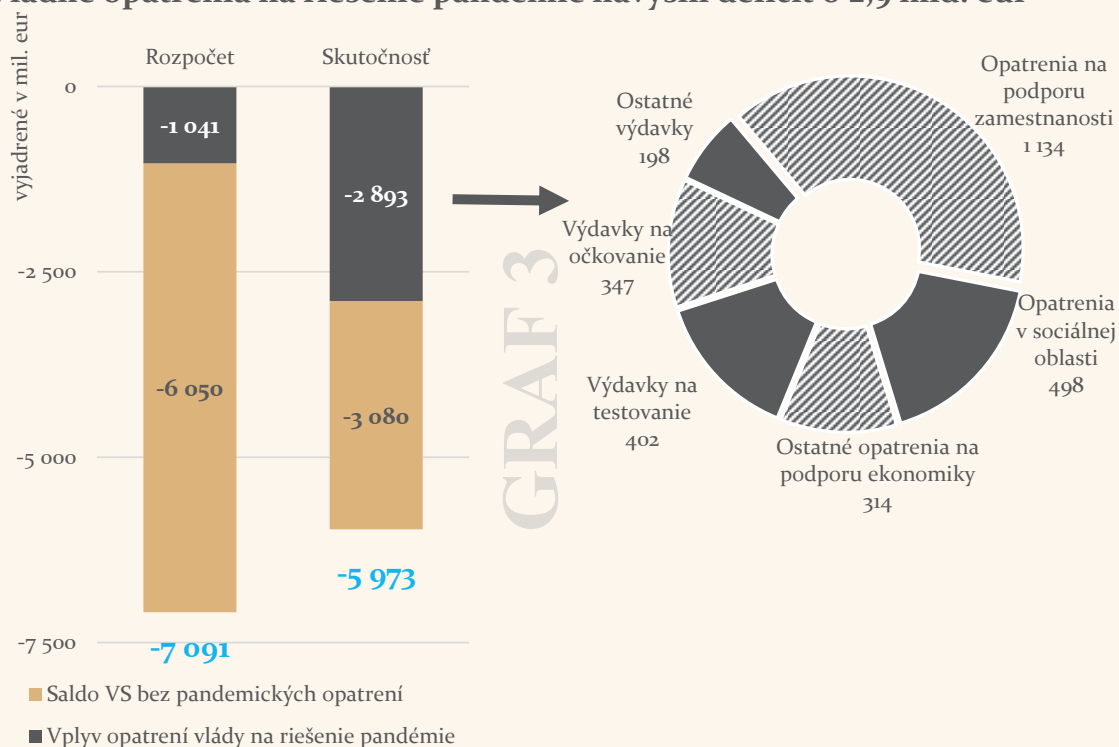
⁵ RRZ. [Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií za rok 2020](#). Strana 14.

⁶ Štrukturálny deficit na úrovni cca 2 % HDP znamená, že bez dodatočných opatrení by verejné financie v bežných ekonomických časoch vykazovali deficit na úrovni 2 % HDP, t.j. len o 1 % HDP nižšie ako maximálne prípustný Maastrichtský 3 % deficit.

na riešenie dôsledkov pandémie. Dočasné opatrenia sú najvhodnejším spôsobom reakcie na tento typ krízy, nakoľko po jej skončení automaticky odznejú aj tieto opatrenia a nezaťažia verejné financie dlhodobo. Zároveň však prišlo k výraznému zníženiu štrukturálneho salda, čo vo veľkej miere neutralizovalo úroveň dodatočného impulzu.

Opatrenia vlády na riešenie pandémie navýšili deficit o sumu 1,9 mld. eur (1,9 % HDP). Rozpočet síce obsahoval rezervu na krytie negatívnych vplyvov pandémie v sume 1 mld. eur, jej úroveň však nepostačovala na kompenzovanie dodatočných nákladov na riešenie pandémie⁷. Celková úroveň vynaložených nákladov dosiahla objem 3,3 mld. eur (3,4 % HDP), po odpočítaní refundácií z EÚ fondov a časového rozlíšenia niektorých výdavkov bol dopad na saldo VS v roku 2021 vo výške 2,9 mld. eur (3,0 % HDP), z čoho prevažnú väčšinu tvorili jednorazové opatrenia bez vplyvu na štrukturálny deficit.

Vládne opatrenia na riešenie pandémie navýšili deficit o 2,9 mld. eur

V najvýraznejšej miere deficit VS navýšili opatrenia na podporu ekonomiky vo výške 1,9 mil. eur (2,0 % HDP). Išlo najmä o podporné schémy na udržanie zamestnanosti (tzv. kurzarbeit) ako aj dodatočnú pomoc v podobe ďalších opatrení na podporu ekonomiky ako preplácanie nájomov, podpora firiem v cestovnom ruchu a dotácie v oblasti kultúry. V rámci výdavkov Sociálnej poisťovne došlo k predĺženiu vyplácania dávok karanténnej PN a pandemickej OČR, ako aj poberania dávky v nezamestnanosti. Ďalšími opatreniami v sociálnej oblasti bolo vyplatenie jednorazového príspevku pre deti rodinám v hmotnej núdzi ako aj jednorazové navýšenie rodinných prídavkov.

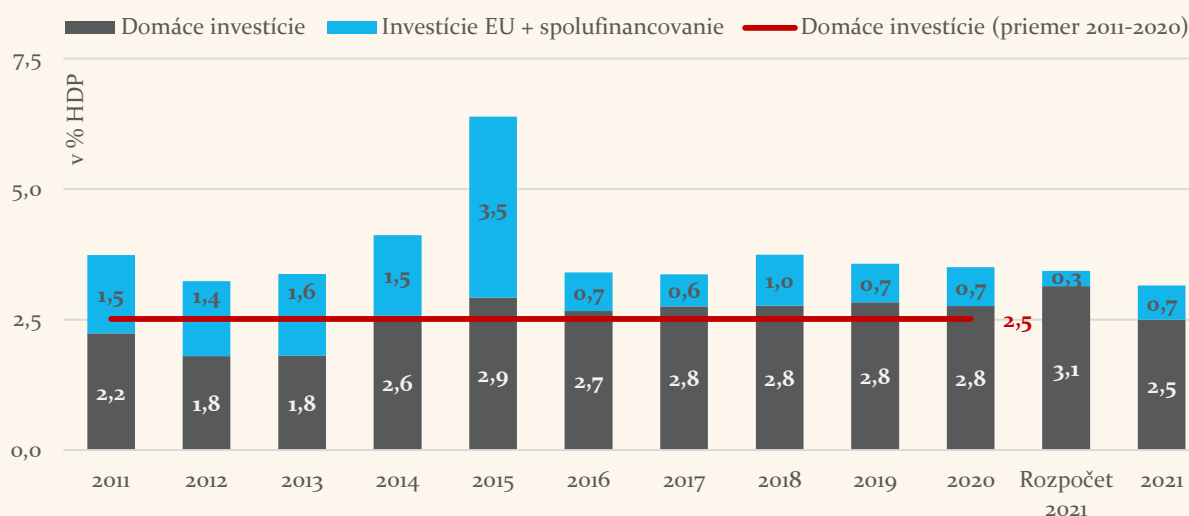
Výdavky vlády na riešenie pandémie mimo opatrení na podporu ekonomiky navýšili deficit VS v sume 952 mil. eur (1,0 % HDP). Tieto výdavky zahŕňali náklady na testovanie a na očkovanie vrátane príspevku. Ostatné opatrenia na riešenie pandémie predstavovali najmä príplatok za prácu na COVID oddeleniach, výdavky na hospodársku mobilizáciu a nákup zdravotníckeho materiálu a mali negatívny vplyv na saldo vo výške 203 mil. eur.

⁷ To bol hlavný argument MF SR, prečo bol v priebehu roka otvorený štátny rozpočet s cieľom navýšenia deficitu.

Rozpočet už v čase jeho schvaľovania obsahoval významné pozitívne riziká. V decembri 2020 RRZ identifikovala v schválenom rozpočte pozitívne vplyvy na strane príjmov ako aj výdavkov s celkovým očakávaným dopadom na saldo na úrovni 0,5 % HDP. **V priebehu roka 2021 sa pozitívne riziká identifikované RRZ naplňali, pričom v prípade niektorých položiek pozitívny vplyv na saldo prevýšil pôvodné očakávania Rady.** Išlo najmä o vyššie než rozpočtované daňové príjmy, lepšie hospodárenie ostatných subjektov a samosprávy ako aj nižšie čerpanie kapitálových výdavkov ŠR.

Z pohľadu dlhodobej udržateľnosti je dôležitý dlhodobý rast ekonomiky. Ten sa dá podporiť aj tvorbou nového kapitálu cez efektívne verejné investície. Nakoľko tok eurofondov je daný dlhodobším plánom čerpania, je zaujímavé sledovať vývoj domácich verejných investícií. **V roku 2021 čerpanie týchto investícií medziročne pokleslo napriek vysokému objemu kapitálových výdavkov zahrnutých v rozpočte.** Domáce investície síce dosiahli čerpanie na úrovni historického priemeru od predchádzajúcej krízy, avšak oproti hodnotám v rokoch pred pandemiou prišlo k poklesu čerpania v pomere na HDP o 0,3 perc.bodu⁸. **Oproti rozpočtu prišlo k nečerpaniu prostriedkov v objeme 0,6 % HDP, čo síce prispelo k poklesu štrukturálneho deficitu, na druhej strane to však znamená, že vláda plne nevyužila rozpočtované zdroje na pre ekonomiku potrebné investície.**

Úroveň verejných investícií klesla oproti obdobiu pred pandemiou

Zdroj: ŠÚ SR, RRZ, MF SR

Väčšinu oblastí hospodárenia VS s pozitívnym alebo negatívnym vplyvom na saldo rozpočtu v roku 2021 RRZ správne identifikovala už v čase jeho schválenia, výsledná úroveň odchýlenia od predpokladov rozpočtu však výrazne prevýšila prvotný odhad RRZ. Zároveň platí, že v niektorých prípadoch išlo o odchýlky, ktoré nie sú dôsledkom neistoty vývoja, ale príliš optimistických alebo konzervatívnych predpokladov o vývoji. Z uvedeného dôvodu **RRZ pozitívne hodnotí rozšírenie mandátu Výboru pre daňové prognózy**, ktorý počnúc rokom 2021 nezávisle posudzuje predpoklady rozpočtovania najvýznamnejších nedaňových príjmov a vybraných sociálnych výdavkov verejnej správy. Takisto **RRZ víta umožnenie jej členstva v pracovnej skupine Štatistického úradu SR**, o ktoré sa snažila už od svojho vzniku a vďaka ktorému je možné poskytnúť verejnosti túto správu v deň zverejnenia dát⁹.

⁸ Ak by verejné investície z domácich zdrojov v roku 2021 dosiahli v pomere na HDP rovnakú úroveň ako v roku 2019, štrukturálny deficit by namiesto aktuálnej hodnoty 1,9 % HDP dosiahol 2,2 % HDP.

⁹ RRZ nemala v rokoch 2015-2019 prístup k detailným informáciám o výsledku hospodárenia subjektov verejnej správy v metodike ESA2010, napriek tomu, že sa o to snažila. V roku 2020 došlo k podpisu štvorstrannej dohody

1. Najvýznamnejšie vplyvy na zmenu salda

1.1. Opatrenia vlády na riešenie pandémie

Opatrenia vlády na riešenie pandémie COVID-19 navýšili deficit v porovnaní s rozpočtom o 1 852 mil. eur (1,9 % HDP). V čase tvorby rozpočtu (jeseň 2020) boli prognózy vývoja pandémie v roku 2021 optimistickejšie ako bola skutočnosť. Rozpočet obsahoval rezervu na krytie vplyvov pandémie vo výške 1 041 mil. eur (1,1 % HDP), avšak skutočné náklady dosiahli úroveň 2 893 mil. eur (3,0 % HDP). Najvýraznejší rozpočtový vplyv vo výške 1 134 mil. eur (1,2 % HDP) predstavovali opatrenia na podporu udržania zamestnanosti. Opatrenia prijaté v sociálnej oblasti na podporu domácností boli na úrovni 498 mil. eur (0,5 % HDP). Náklady na testovanie na COVID-19 dosiahli v roku 2021 402 mil. eur (0,4 % HDP). K rastu deficitu prispeli aj výdavky na príspevky pre očkovaných seniorov vo výške 216 mil. eur (0,2 % HDP). Náklady na očkovanie dosiahli 130 mil. eur (0,1 % HDP). Ostatné výdavky, najmä odmeny zamestnancom v prvej línii a nákupy zdravotníckeho materiálu, dosiahli spolu 198 mil. eur (0,2 % HDP).

Opatrenia vlády zamerané na podporu firiem navýšili deficit rozpočtu verejnej správy o 1 448 mil. eur. Hlavným cieľom týchto opatrení bola hlavne podpora udržania zamestnanosti vo firmách pomocou súboru programov „Prvá pomoc“¹⁰. Podmienky na jej vyplácanie a tiež výška samotnej pomoci sa v priebehu roka menili, preto bolo skutočné čerpanie v jednotlivých mesiacoch nerovnomerné, pričom najvyššie úrovne dosahovalo v prvom polroku. Za mesiac august sa podpora nevyplácala z dôvodu priaznivej epidemickej situácie. Objemovo významné boli aj dotácie v cestovnom ruchu a dotácie na úhradu nájomného.

Opatrenia v sociálnej oblasti s cieľom zlepšiť finančnú situáciu domácností dosiahli sumu 498 mil. eur. Negatívne dopady pandémie na finančnú situáciu domácností sa snažila vláda kompenzovať niekoľkými prijatými opatreniami. Išlo hlavne o dočasné legislatívne úpravy v nemocenskom poistení, ktoré zaviedli „pandemické“ ošetrovné a karanténne nemocenské. Jednorazovou zmenou bolo predĺženie poberania dávky v nezamestnanosti. Počas celého roka bola predĺžená doba poberania rodičovskej dávky. SOS dotácia bola vyplácaná osobám, ktoré z dôvodu krízovej situácie prestali pracovať, ocitli sa bez príjmu a nemali nárok na žiadny iný príspevok z programov „Prvá pomoc“. Deťom v rodinách, ktoré sa počas pandémie ocitli v hmotnej núdzi, bola jednorazovo vyplatená dávka vo výške 333 eur. Ostatným nezaopatreným deťom do 18 rokov bola neskôr poskytnutá jednorazová dávka v nižšej sume 74,50 eur.

Výdavky na opatrenia prijaté v zdravotníckej oblasti zhoršili saldo verejných financií o 947 mil. eur. Takmer polovica tohto objemu bola vynaložená na testovanie. Náklady na testovanie na COVID-19 dosiahli v roku 2021 hodnotu 402 mil. eur a zahŕňajú výdavky na nákup rôznych druhov testov (PCR, LAMP, antigénové, rýchlotesty) a prevádzku MOM. Druhou významnou položkou boli výdavky na očkovanie (347 mil. eur) súčasťou ktorých sú finančné príspevky pre seniorov za očkovanie vo výške 216 mil. eur a výdavky na vakcináciu, teda na nákup vakcín a refundáciu nákladov VÚC na prevádzku veľkokapacitných očkovacích centier v hodnote 130 mil. eur. Významné boli aj náklady na nákup liekov, na odmeny zamestnancom v prvej línii, na príplatky za prácu na COVID oddeleniach a tiež výdavky na hospodársku mobilizáciu.

---

medzi ŠÚ SR, MF SR, NBS a RRZ/KRRZ o výmene informácií za účelom skvalitnenia údajov notifikovaných za Slovensko Eurostatu.

¹⁰ Podľa odhadu NBS priama protikrízová pomoc ochránila v horizonte do druhého štvrtroka 2021 približne 64 tisíc pracovných miest a tak výrazne prispela k oveľa miernejšiemu poklesu zamestnanosti v porovnaní s finančnou krízou, pozri graf ([Strednodobá predikcia NBS, P4Q-2020](#), Graf A, str. 23).

1.2. Daňové príjmy

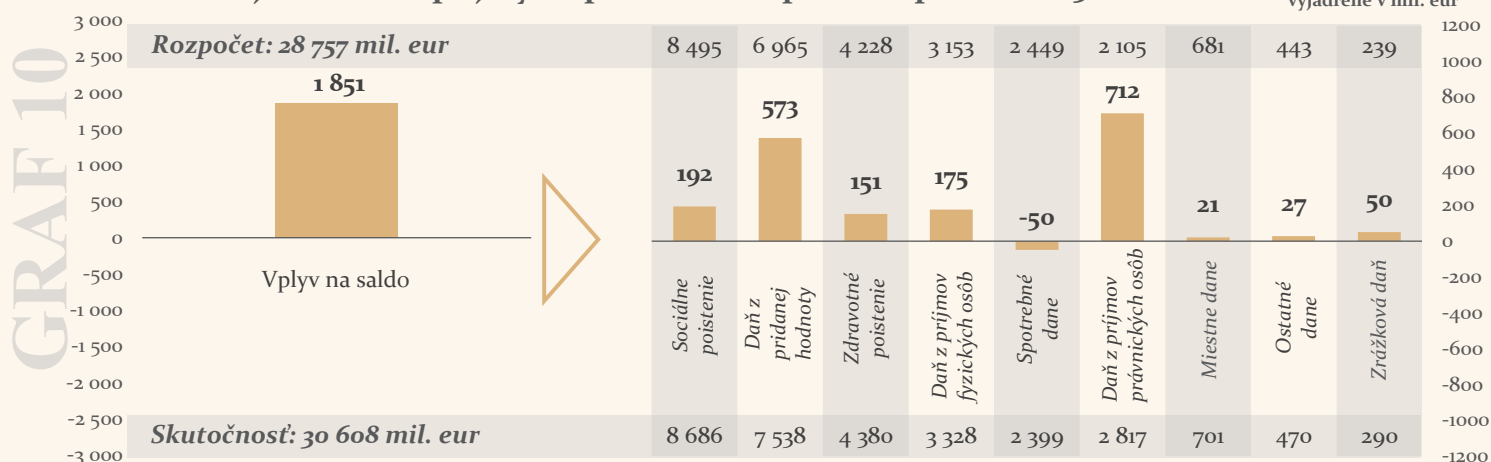
Vývoj daňových príjmov bol v roku 2021 výrazne priaznivejší ako predpokladal schválený rozpočet. Ich pozitívny vplyv na hospodárenie verejnej správy v porovnaní s rozpočtom dosiahol úroveň 1 851 mil. eur (1,9 % HDP)¹¹. Rozpočet vychádzal z prognózy Výboru pre daňové prognózy (VpDP) z konca roka 2020, kedy bola vysoká neistota v súvislosti s pandemickým vývojom a jeho vplyvom na ekonomický vývoj.

Rozpočet daňových príjmov pre rok 2021 staval na odhadoch roku 2020, ktoré, ako sa ukázalo neskôr, boli podhodnotené o 1 023 mil. eur¹². Táto odchýlka sa v roku 2021 navýšila o dodatočných 828 mil. eur. Pozitívny vývoj voči rozpočtu v roku 2021 zaznamenali takmer všetky dane.

Základom dobrého výsledku bol lepší makroekonomický vývoj¹³, ktorý potiahol najmä výnos daní z práce (+375 mil. eur) a DPH (+137 mil. eur). Vyššie makroekonomické základne vplyvajúce na výnos daní prispeli k dodatočným príjmom v porovnaní s rozpočtom v celkovej výške 535 mil. eur. Spresnenie makroekonomických výsledkov za rok 2020, ktoré v čase tvorby rozpočtu na roky 2021 až 2023 ešte neboli známe, spôsobilo zvýšenie príjmov na úrovni 318 mil. eur, lepší vývoj daňových základní v roku 2021 priniesol dodatočných 217 mil. eur.

Najvýznamnejším rozdielom voči rozpočtu nad rámec makroekonomických vplyvov bol výnos DPPO vyšší o 672 mil. eur. Tento rozdiel má základ v spresnení výnosu za rok 2020, ktorý voči predpokladom rozpočtu vzrástol o 556 mil. eur. Nasledoval výnos DPH vyšší o 447 mil. eur, pričom pozitívny vývoj daň zaznamenala najmä v druhej polovici roku 2021. Vo vzťahu k obvyklému objemu položky pozitívne prekvapil výnos dane z príjmov vyberanej zrážkou, najmä kanálom zdaňovania dividend. Celkový príspevok rastu daní nad rámec vývoja ich makroekonomických základní a novej legislatívy bol v porovnaní s rozpočtom pozitívny a dosiahol 1 313 mil. eur. Tento nárast efektívnych daňových sadzieb, najmä v prípade DPH, by mohol znamenať zlepšenie výberu daní. Na druhej strane, nakoľko neboli prijaté žiadne nové významné opatrenia, v prípade DPH sa tento nárast pripisuje aj väčšej prevahe online nákupov počas pandemických obmedzení a s tým súvisiacim bezhotovostným platením.

Priaznivejšie daňové príjmy zlepšili deficit oproti rozpočtu o 1 851 mil. eur

¹¹ Celková úroveň nárastu výnosu oproti rozpočtu v sebe zahŕňa aj vplyv pandemického opatrenia – dočasného oslobodenie predaja respirátorov od DPH s odhadovaným vplyvom 10 mil. eur. Po očistení o vplyv tohto opatrenia vzrástol výnos daňových a odvodových príjmov oproti rozpočtu o 1862 mil. eur (1,9 % HDP).

¹² Z toho 640 mil. eur tvoril rozdiel pri dani z príjmov právnických osôb, 175 mil. eur sociálne a zdravotné odvody a 127 mil. eur výnos DPH.

¹³ Lepší voči makroekonomickým predpokladom v čase tvorby rozpočtu na roky 2021 až 2023.

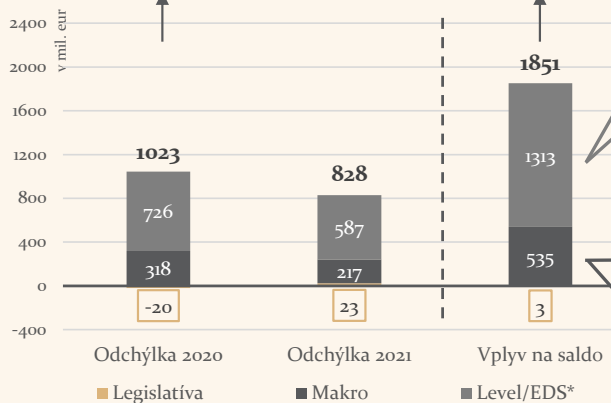
Daňové príjmy

Rozpočet daňových príjmov vychádzal z konzervatívnych odhadov na konci roka 2020

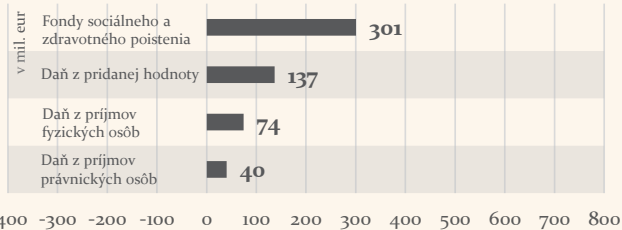
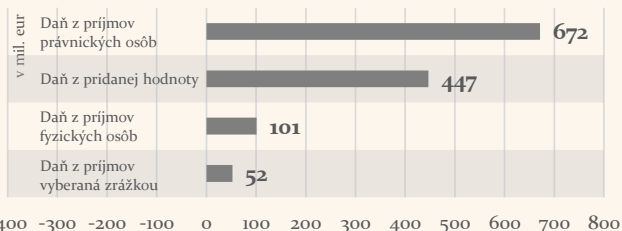
GRAF 11

Rozpočet na rok 2021 bol pripravovaný koncom roka 2020, kedy ešte neboli známe konečné údaje roka 2020. Odchýlka vyplývajúca z tejto neistoty sa premietla do pripravovaného rozpočtu na rok 2021.

Celkový vplyv daňových príjmov na saldo

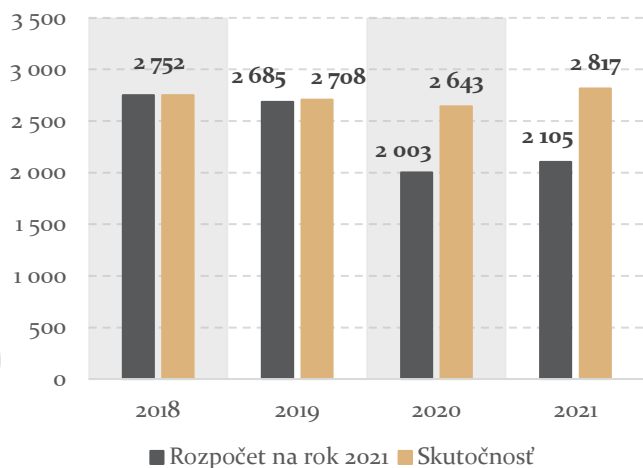
Najväčšie vplyvy plnenia dane

Najväčšie vplyvy makroekonomickej vývoja

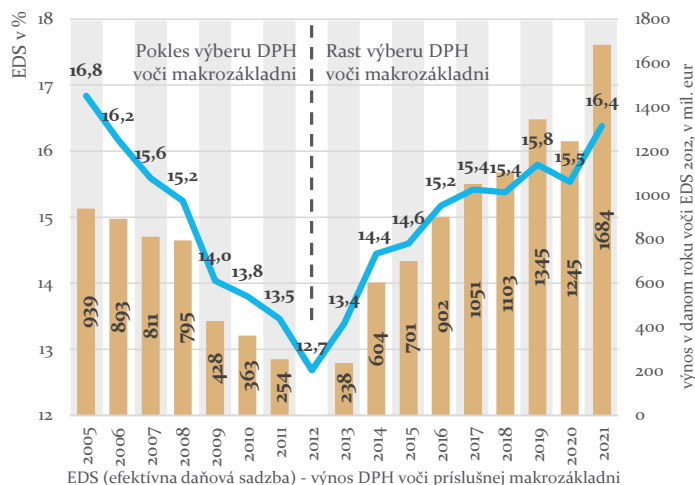
GRAF 12

Porovnanie vplyvu DPPO na saldo VS

GRAF 13

Výber DPH voči makrozákladni

1.3. Vybrané nedaňové príjmy

Najvýznamnejšie nedaňové príjmy¹⁴ prispeli k zhoršeniu salda rozpočtu sumou 38 mil. eur. Výpadok zaznamenali príjmy z tržieb NDS, tržieb ZSSK, odvodu z hazardných hier, predaja emisných kvót, administratívnych poplatkov ale aj kapitálové príjmy. Výrazné prekročenie rozpočtovanej sumy dosiahla skupina ostatné nedaňové príjmy štátneho rozpočtu (najmä vrátené neoprávnene použité alebo zadržané finančné prostriedky z účtu prostriedkov Európskej únie).

Najvýraznejší negatívny vplyv na saldo mal nižší než očakávaný príjem z tržieb NDS vo výške 49 mil. eur, ktorý bol spôsobený nadhodnoteným príjmom pri tvorbe rozpočtu. Rozpočtovaná suma tržieb NDS, ktoré sú tvorené najmä príjmom z mýta a z predaja diaľničných známok bola negatívne ovplyvnená oboma týmito faktormi, no výrazne slabšie plnenie bolo zaznamenané pri príjme z predaja diaľničných známok. Na druhej strane aj keď rozpočtovaná suma tržieb nebola naplnená, príjem z mýta dosiahol 228 mil. eur, čo je o 7 mil. eur viac, ako v predpandemickom roku 2019.

Negatívne prispeli takisto výpadok príjmov z tržieb ZSSK v sume 41 mil. eur (dopad nadhodnotenia príjmov pri tvorbe rozpočtu ako v prípade tržieb NDS), z odvodu z hazardu vo výške 30 mil. eur, nižšie administratívne príjmy štátneho rozpočtu s vplyvom 17 mil. eur a výpadok príjmov z predaja kapitálového majetku v sume 10 mil. eur tvorený najmä nerealizovaním predaja nehnuteľného majetku Štatistického úradu (výpadok 14 mil. eur).

Výrazný pozitívny vplyv na saldo vo výške 139 mil. eur bol zaznamenaný pri ostatných nedaňových príjmoch štátneho rozpočtu. Na tomto pozitívnom vplyve majú významný podiel vrátené neoprávnene použité alebo zadržané finančné prostriedky z účtu prostriedkov Európskej únie v sume 55 mil. eur, ostatné príjmy z odvodu vo výške 50 mil. eur a ostatné príjmy z vratiek v sume 13 mil. eur.

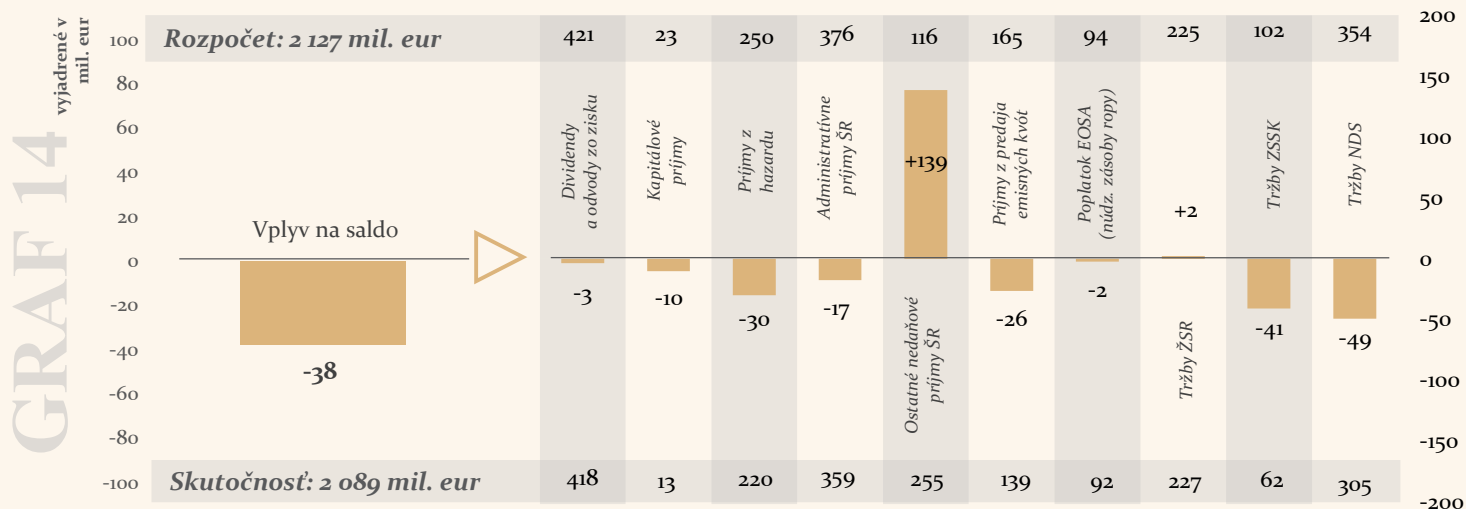
Výnos z predaja emisných kvót na rok 2021 dosiahol úroveň 139 mil. eur, čo znamená výpadok oproti rozpočtu vo výške 26 mil. eur. Rozdiel vychádza z rozdielnych odhadov použitých pre výpočet príjmov z predaja emisných povoleniek v rozpočte a tými, z ktorých vychádzal Štatistický úrad pri predbežnom odhade celkových príjmov za rok 2021. Očakávame, že suma výnosu z predaja sa spresní na jeseň, kedy budú k dispozícii skompletizované dáta skutočne spotrebovaných emisných povoleniek za rok 2021. Na rozdiel od predchádzajúcich rokov rozpočet na rok 2021 prvýkrát zohľadňoval metodiku zaznamenávania výnosov z aukcií¹⁵ používanú Štatistickým úradom. V roku 2021 sa zároveň začalo nové obchodovacie obdobie s emisnými povolenkami, ktoré reflektuje ciele Európskej únie o dosiahnutí klimatických cieľov do roku 2030, ako aj dosiahnutie uhlíkovej neutrality do roku 2050.

¹⁴ Ide o nedaňové príjmy štátneho rozpočtu a významné príjmy niektorých ostatných subjektov verejnej správy. Nezahŕňa napr. nedaňové príjmy samospráv, ktorých vývoj je popisovaný v osobitnej kapitole.

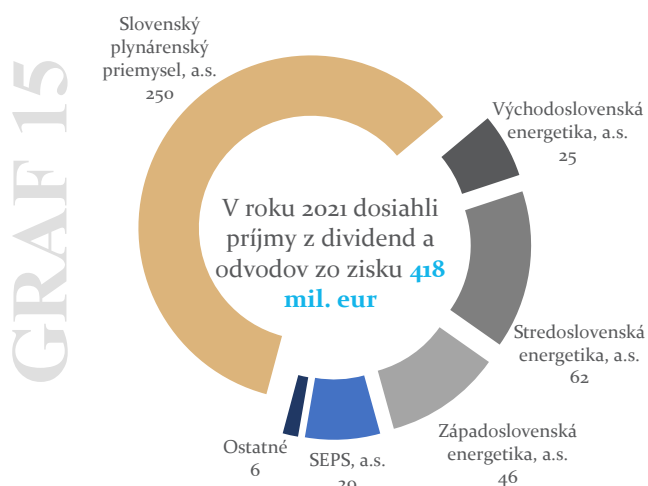
¹⁵ Postup výpočtu príjmov je založený na základe skutočne spotrebovaných emisných kvót firmami na Slovensku. Ich cena zohľadňuje to, že časť emisných povoleniek sa pridružuje firmám bezodplatne a časť získavajú vo forme aukcií. Pri ocenení emisných kvót sa berie do úvahy vývoj od začiatku obchodovacieho obdobia (2013-2020, pričom prvá alokácia a prvé aukcie prebehli v roku 2012).

Vývoj nedaňových príjmov

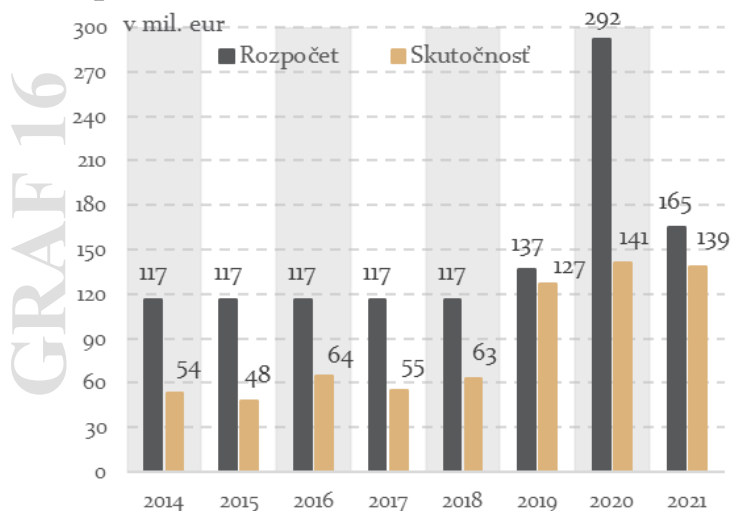
Nedaňové príjmy zhoršili saldo verejnej správy o 38 mil. eur

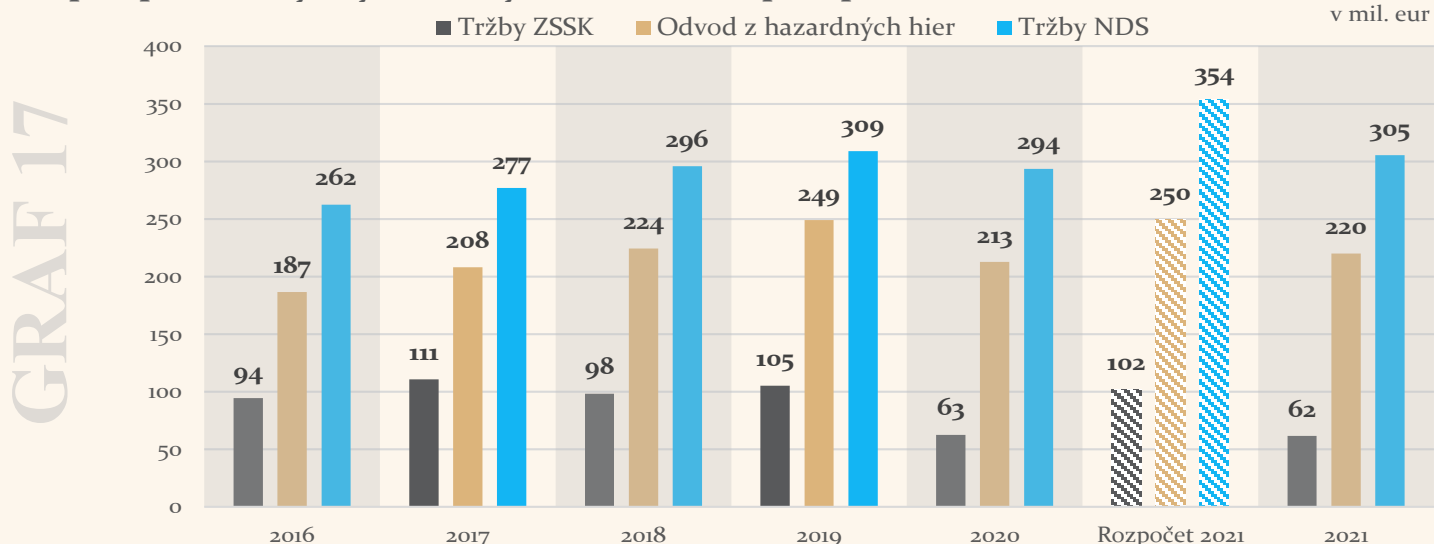
Dividendy aj v roku 2021 patrili k významným zdrojom rozpočtu VS

Výpadok príjmov z predaja emisných kvót predstavoval 26 mil. eur

Rozpočet nadhodnotil príjem z odvodu z hazardných hier a z tržieb ZSSK a NDS, predpokladal rýchly návrat výnosu na úrovne pred pandemiou

1.4. Sociálne transfery a dávky

Sociálne dávky a transfery zhoršili saldo verejnej správy o 143 mil. eur (0,1 % HDP). Vyššie výdavky v porovnaní so schváleným rozpočtom spolu o 75 mil. eur (0,1 % HDP) boli vynaložené na transfery vyplácané Sociálnou poisťovňou. Rozdiel medzi skutočnosťou a schváleným rozpočtom bol pri dávkach vyplácaných ministerstvom práce mierne nižší, dosiahol úroveň 67 mil. eur (0,1 % HDP).

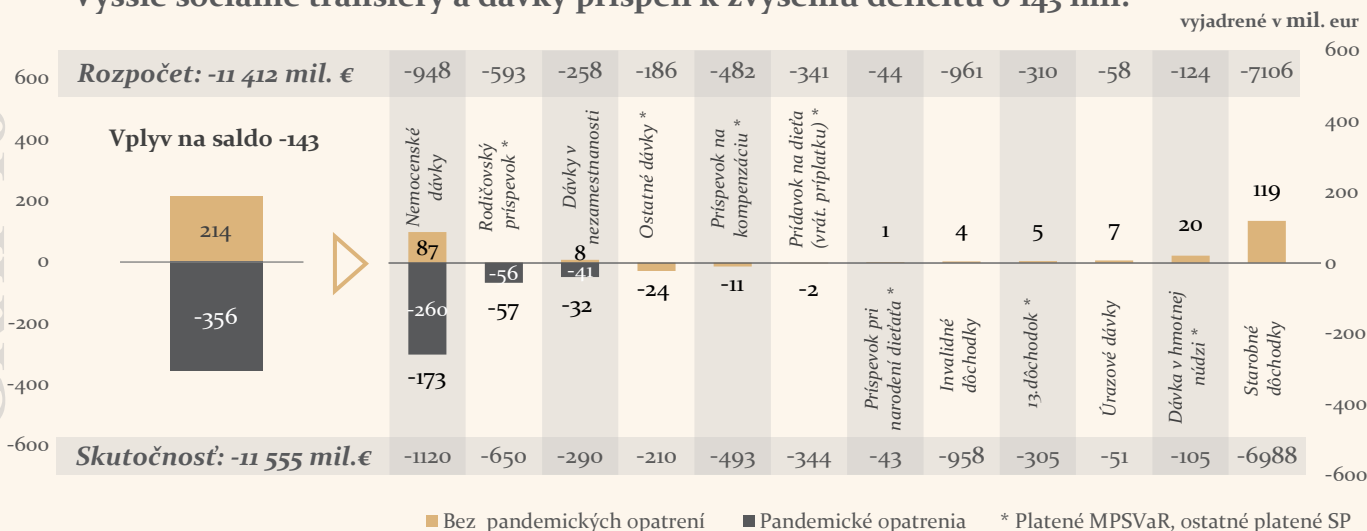
Významný vplyv na zvýšenie výdavkov na sociálne transfery a dávky mali dopady pandémie COVID-19. Odhadujeme, že z dôvodu pandémie boli výdavky vyššie o 356 mil. eur (0,4 % HDP).

- Najvýznamnejší vplyv mala pandémia na výdavky nemocenského poistenia. Dočasné zavedenie dávok “pandemické” ošetrovné a karanténne nemocenské spolu s nárastom poberateľov dávky nemocenské viedlo k zvýšeniu výdavkov o 260 mil. eur.
- Predĺženie podporného obdobia dávky v nezamestnanosti prispelo k nárastu výdavkov na dávku v nezamestnanosti o 41 mil. eur.
- Dočasnou zmenou legislatívy, platnou do konca roka 2021 bolo umožnené poberať rodičovský príspevok dlhšie, čo navýšilo výdavky na rodičovský príspevok o 56 mil. eur.

Bez vplyvu pandémie by sociálne dávky a transfery zlepšili saldo verejnej správy o 214 mil. eur (0,2 % HDP).

- Výdavky na dôchodkové dávky zo základného fondu starobného poistenia boli v porovnaní so schváleným rozpočtom nižšie o 119 mil. eur. Tento výsledok možno pripísať trom faktorom. Prvým je mierne nadhodnotenie očakávaných dôchodkových výdavkov za rok 2020 v čase prípravy rozpočtu, čo sa prenieslo aj do rozpočtu výdavkov pre rok 2021. Druhým je úspora vyplývajúca z nižšieho skutočného vplyvu legislatívnej úpravy dôchodkového veku vybraných ročníkov žien (1957 – 1965) v porovnaní s odhadmi rozpočtu. Tretí faktor súvisí najmä s úsporou výdavkov na dôchodky predčasne zomretých poberateľov v dôsledku COVID-19.
- Odhadujeme, že výdavky Sociálnej poisťovne na dávky nemocenského poistenia by bez vplyvu pandémie zlepšili saldo verejnej správy o 76 mil. eur. Okrem iných faktorov k tomu prispelo aj čerpanie novozavedenej dávky tehotenské, ktoré bolo nižšie v porovnaní s odhadom v rozpočte.
- Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi klesá už od roku 2014. Aj v roku 2021 prispelo nižšie čerpanie dávky v hmotnej núdzi k zlepšeniu salda verejných financií.

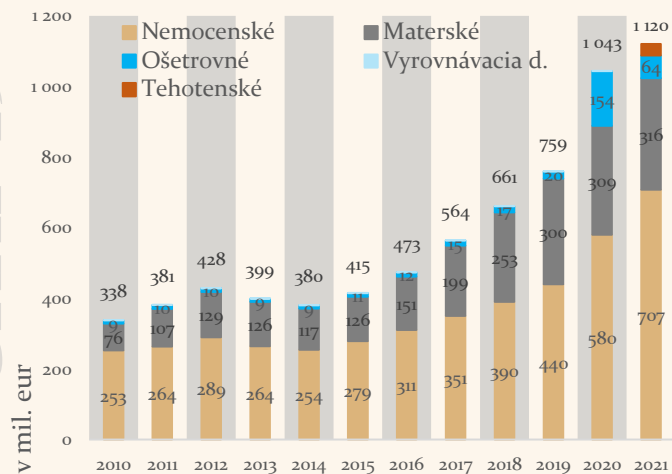
Vyššie sociálne transfery a dávky prispeli k zvýšeniu deficitu o 143 mil.

Sociálne dávky a transfery

Výdavky na dávky nemocenského poistenia

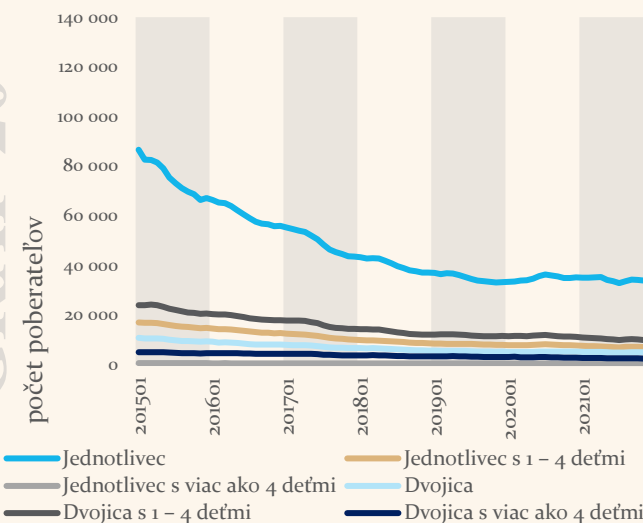
GRAF 19

Zdroj: mesačný prehľad SP

Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi

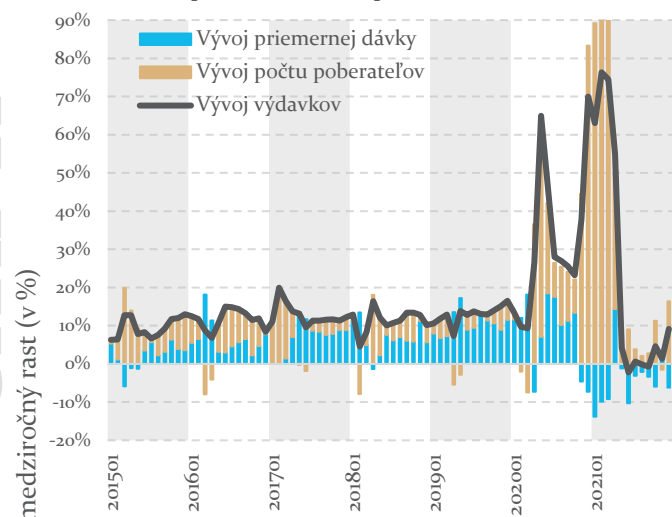
GRAF 20

Zdroj: ÚPSVaR

Hlavné faktory rastu dávky nemocenskú

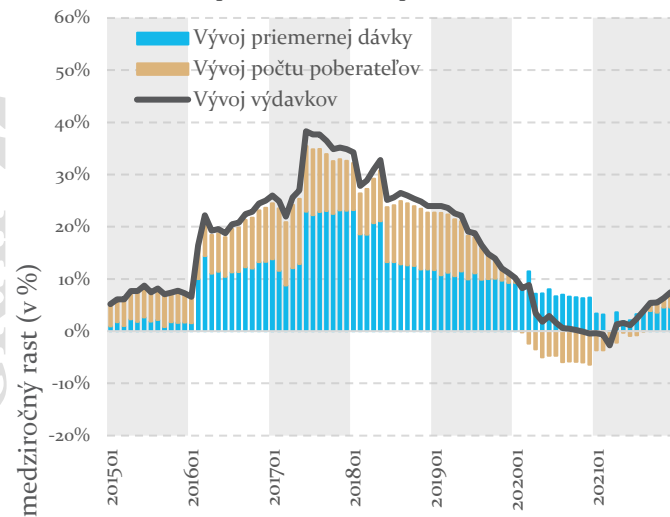
GRAF 21

Zdroj: mesačný prehľad SP

Hlavné faktory rastu dávky materské

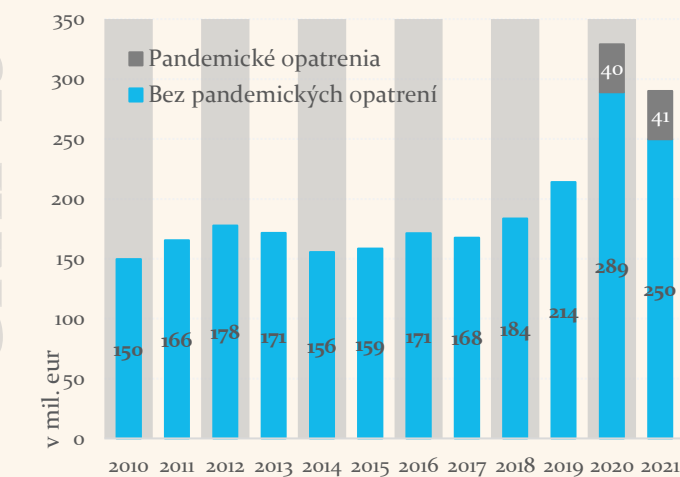
GRAF 22

Zdroj: mesačný prehľad SP

Výdavky na dávku v nezamestnanosti

GRAF 23

Zdroj: mesačný prehľad SP

Hlavné faktory rastu dávky v nezamestnanosti

GRAF 24

Zdroj: mesačný prehľad SP

1.5. Vzťahy s EÚ rozpočtom a spolufinancovanie

Vplyv transakcií s rozpočtom EÚ na výdavky rozpočtu bol negatívny v celkovej sume 381 mil. eur (0,4 % HDP). Negatívne prispeli vyvolané výdavky, korekcie k čerpaniu fondov EÚ a najmä úhrada za clo neodvedené do rozpočtu EÚ v predchádzajúcich rokoch, naopak pozitívne prispeli najmä nižšie výdavky na spolufinancovanie, úspora na rezerve na prostriedky EÚ a nižší odvod do rozpočtu EÚ.

Výrazný negatívny vplyv na saldo v celkovej výške 123 mil. eur mali korekcie k fondom EÚ, ktoré súvisia s nezrovnalosťami v čerpaní prostriedkov z fondov EÚ spôsobených subjektmi verejnej správy (z dôvodu porušenia pravidiel čerpania). Objem korekcií v roku 2021 dosiahol 87 mil. eur v podobe jednorazového vrátenia (hotovostnej úhrady) už preplatených projektov a 141 mil. eur cez zníženie pohľadávky voči fondom EÚ (časť projektov predfinancovaných zo štátneho rozpočtu EÚ nepreplatí). Tieto negatíva boli kompenzované pozitívnym vplyvom úpravy o nezrovnalosti uhradené v roku 2021 a zaznamenané počas predchádzajúcich rokov, ktorá navýšila pohľadávku voči rozpočtu EÚ o 105 mil. eur¹⁶.

Schválený rozpočet verejnej správy obsahoval na rok 2021 v rámci kapitoly Všeobecná pokladničná správa Rezervu na prostriedky EÚ a odvody EÚ v celkovej výške 107 mil. eur. Najväčšia časť rezervy vo výške 106 mil. eur bola určená na ďalšie výdavky súvisiace s financovaním spoločných programov¹⁷. V priebehu roka bola táto suma použitá na krytie výdavkov súvisiacich s vysporiadaním nezrovnalostí pri čerpaní EÚ fondov.

V spojitosti s vyšetrovaním Európskeho úradu pre boj proti podvodom na základe, ktorého sa Európska komisia domnieva, že na Slovensko bol v období 2012 až 2019 dovážaný podhodnocovaný čínsky textil a obuv došlo v roku 2021 k úhrade istiny 277 mil. eur. Do deficitu v roku 2021 boli zároveň započítané aj úroky z meškania, ktorých úhrada v objeme 249 mil. eur sa predpokladá v roku 2022. Slovensko istinu zaplatilo, aby tak predišlo ďalšej akumulácii úrokov z omeškania a zároveň uviedlo výhrady k metodike výpočtu údajnej straty na odvodoch do rozpočtu EÚ a očakáva rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v prípade C-213/19 EK vs. UK, ktoré má finálne vyčíslíť údajnú stratu tradičných vlastných zdrojov EÚ.

Čerpanie prostriedkov z rozpočtu EÚ bolo v roku 2021 mierne nižšie ako v roku 2020. Úroveň realizovaných výdavkov medziročne klesla o 39 mil. eur, čím k naplneniu rozpočtovaného objemu chýbali 4 p.b. (2,4 mld. eur oproti 2,5 mld. eur). Čerpanie prostriedkov pod úroveň rozpočtu sa premietlo aj do nižších výdavkov na spolufinancovanie s pozitívnym vplyvom na saldo verejnej správy vo výške 301 mil. eur. Časť EÚ fondov bola použitá na financovanie opatrení na zmiernenie následkov spôsobených pandémiou ochorenia COVID-19, pričom spolufinancovanie týchto výdavkov dosiahlo objem 38 mil. eur. Vyvolané výdavky¹⁸, čo sú prostriedky vecne súvisiace s projektami financovanými z fondov EÚ, ktoré nemôžu byť ich súčasťou, prekročili rozpočtovanú úroveň o takmer 214 mil. eur. K tomuto výraznému nárastu prispelo najmä dočerpávanie zdrojov z minulých rokov.

V roku 2021 bola, podobne ako v predchádzajúcich rokoch, dosiahnutá úspora na odvode do rozpočtu EÚ, pričom jej výška predstavuje 74 mil. eur. Táto úspora je spôsobená nadhodnotením očakávaných výdavkov pri príprave rozpočtu vzhľadom na neistotu vyplývajúcu z možných úprav rozpočtu EÚ schvaľovaných v priebehu roka. V roku 2021 neprišlo k použitiu usporovaných prostriedkov ako zdroja krytia pre financovanie iných výdavkov ŠR.

¹⁶ Podľa MF SR ide o položku, ktorá očisťuje vplyv príjmov platobných jednotiek za prostriedky EÚ z uhradených korekcií nahlásených v roku rozhodnutia.

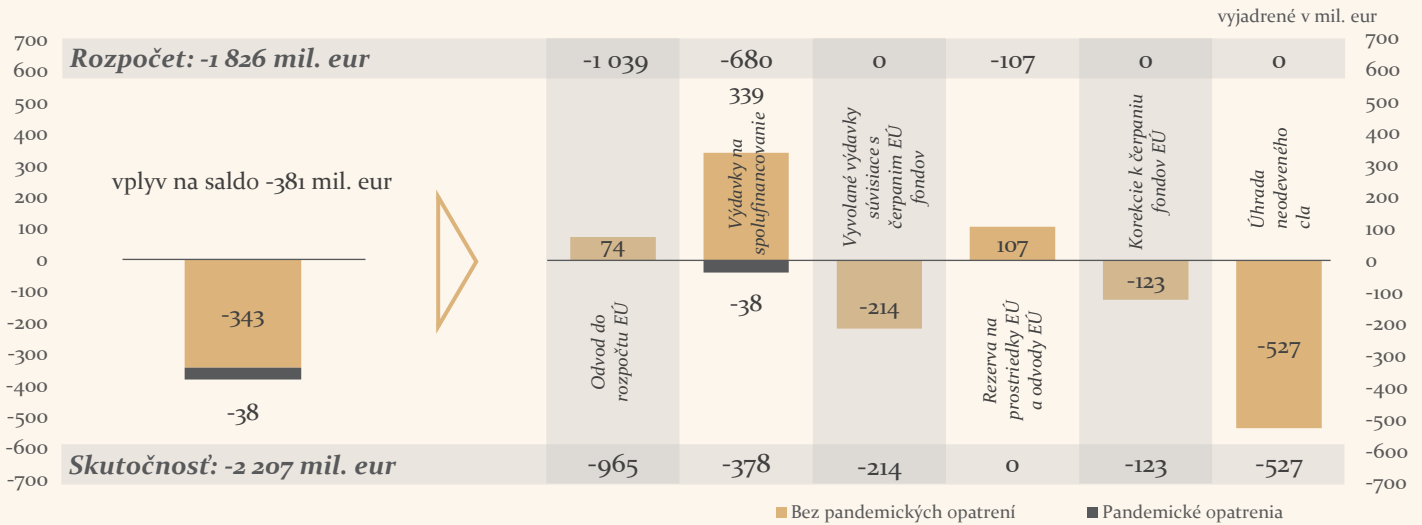
¹⁷ Zvyšné prostriedky v objeme 1 mil. eur boli zamerané na zefektívnenie systému finančného riadenia EÚ fondov a iných finančných nástrojov.

¹⁸ Ide o kapitálové výdavky najmä v oblasti cestnej a železničnej dopravy, ktoré nie sú oprávnenými výdavkami projektu, ale sú nevyhnutné na jeho úplné zrealizovanie (vyvolané investície).

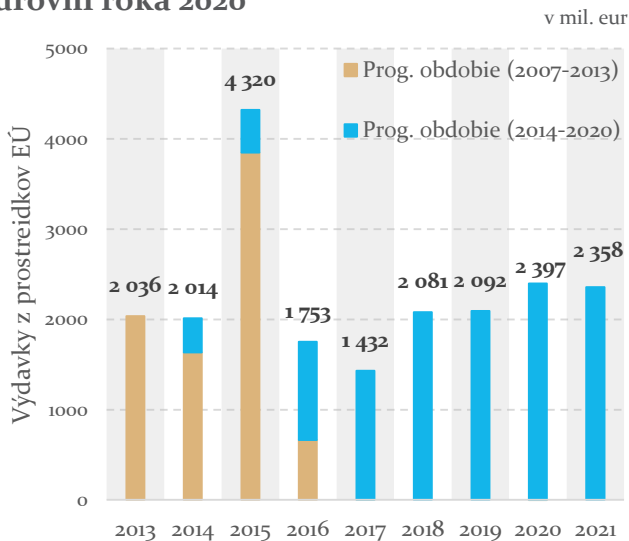
Vzťahy s rozpočtom EÚ

Vplyv transakcií s rozpočtom EÚ na saldo bol negatívny vo výške 381 mil. eur

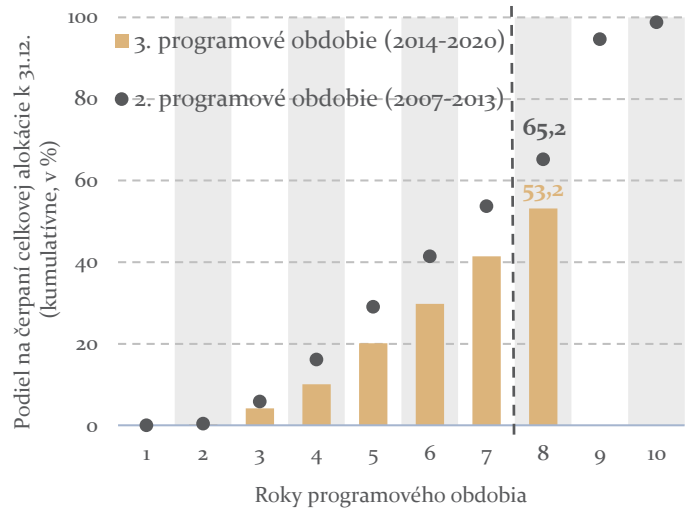
Výdavky z prostriedkov EÚ v roku 2021 boli na úrovni roka 2020

GRAF 26

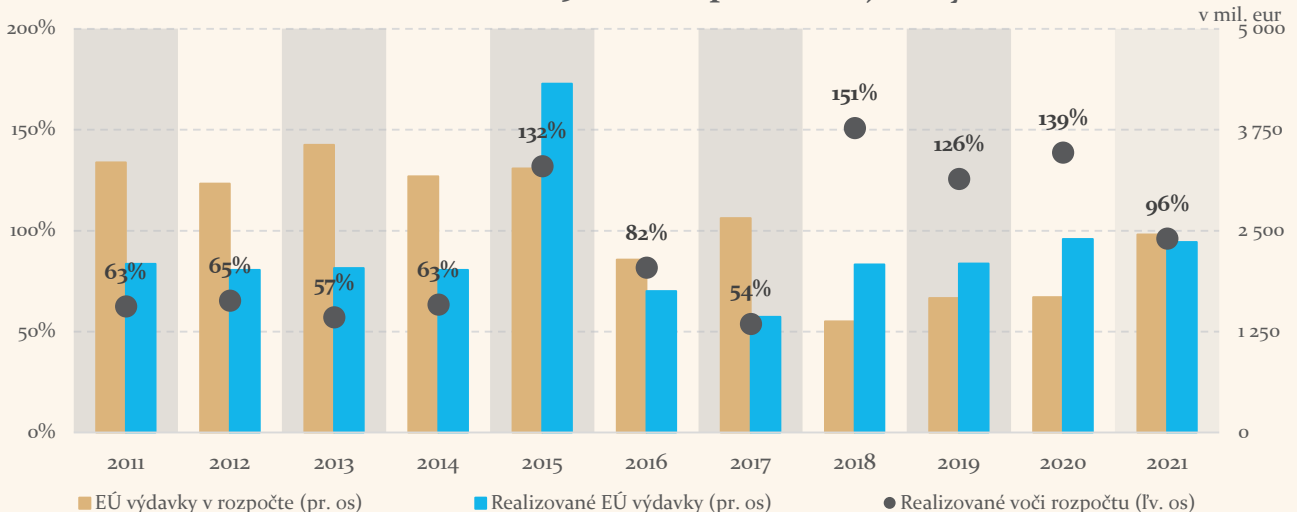

Čerpanie v 3. programovom období zatiaľ zaostáva za predchádzajúcim obdobím

GRAF 27

Čerpanie EÚ fondov v roku 2021 dosiahlo 96 % z rozpočtovanej sumy

Pozn.: Čerpanie pod úroveň rozpočtu bolo spôsobené nižším čerpaním poľnohospodárskych fondov.

1.6. Ostatné výdavky štátneho rozpočtu

Ostatné výdavky štátneho rozpočtu¹⁹ zhoršili saldo verejnej správy o 854 mil. eur (0,9 % HDP). K nárastu prispelo najmä čerpanie výdavkov na riešenie pandémie s rozpočtovým vplyvom 1 503 mil. eur (1,5 % HDP), pričom veľkú časť objemu tvorili náklady na financovanie schém podpory na udržanie pracovných miest. Výdavky ŠR nesúvisiace s pandemiou poklesli oproti rozpočtu o 650 mil. eur (0,7 % HDP) najmä z dôvodu nečerpania kapitálových výdavkov.

Najväčší negatívny príspevok k saldu tvorili bežné transfery okrem transferov v rámci VS. Tieto zvýšené náklady boli v plnej miere zapríčinené nákladmi na riešenie pandémie a to v objeme 1916 mil. eur. Väčšinu tohto balíka tvorili opatrenia na podporu zamestnanosti, najmä prvá pomoc (1180 mil. eur). Ďalšími opatreniami s výraznejším vplyvom na saldo VS boli aj finančný príspevok pre seniorov za očkovanie v objeme 217 mil. eur, podpora cestovného ruchu vo výške 118 miliónov eur, jednorazová dávka pre deti v rodinách a dávka pre deti v rodinách v hmotnej núdzi spolu 152 miliónov eur, alebo SOS dávka v objeme 66 mil. eur. Naopak výdavky mimo riešenia pandémie v skupine ostatné bežné transfery mali pozitívny vplyv na rozpočet v objeme 139 miliónov eur.

Výrazný negatívny vplyv bol spôsobený aj **nárastom bežných transferov v rámci VS**. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch boli tieto výdavky v rozpočte podhodnotené. Celkový rozdiel bol identifikovaný na úrovni 931 mil. eur, z toho 669 mil. eur sú opatrenia mimo riešenia pandémie. Pri týchto výdavkoch išlo najmä o dotáciu pre ŽSSK a ŽSR (332 mil. eur), financovanie odchodného pre policajtov a vojakov (69 mil. eur) a taktiež dofinancovanie stredných škôl (42 mil. eur).

Negatívny vplyv na saldo rozpočtu bol zaznamenaný aj pri výdavkoch na tovary a služby. Ten je v plnej miere spôsobený čerpaním prostriedkov na riešenie pandémie. Celkový vplyv na saldo je 242 mil. eur, nákupy súvisiace s pandemiou dosiahli 314 mil. eur a teda vplyv ostatných položiek bol na rozpočet pozitívny (72 mil. eur). Pri pandemických nákladoch išlo najmä o obstaranie rýchlotestov v hodnote 156 mil. eur v rezortoch zdravotníctva a hospodárstva, prevádzku MOM (vrátane mediálnej kampane) v objeme 80 mil. eur a na nákup zdravotníckeho materiálu (vakcíny a lieky na covid) súhrnne 58 mil. eur.

Negatívny vplyv na saldo rozpočtu identifikovaný pri čerpaní osobných výdavkov bol mierny a to aj vďaka vytvoreným rezervám na mzdy. Celkový rozdiel voči rozpočtu je na úrovni 34 mil. eur a z toho výdavky týkajúce pandémie tvorili takmer 11 mil. eur.

Najvyššia úspora bola zaznamenaná v čerpaní kapitálových výdavkov, ktorých rozdiel voči rozpočtu bol až 760 mil. eur. Výrazné úspory sú zapríčinené celkovo nízkym čerpaním kapitálových prostriedkov štátneho rozpočtu, pomalým čerpaním prostriedkov z rezervy a nadmerným viazaním rozpočtových prostriedkov.

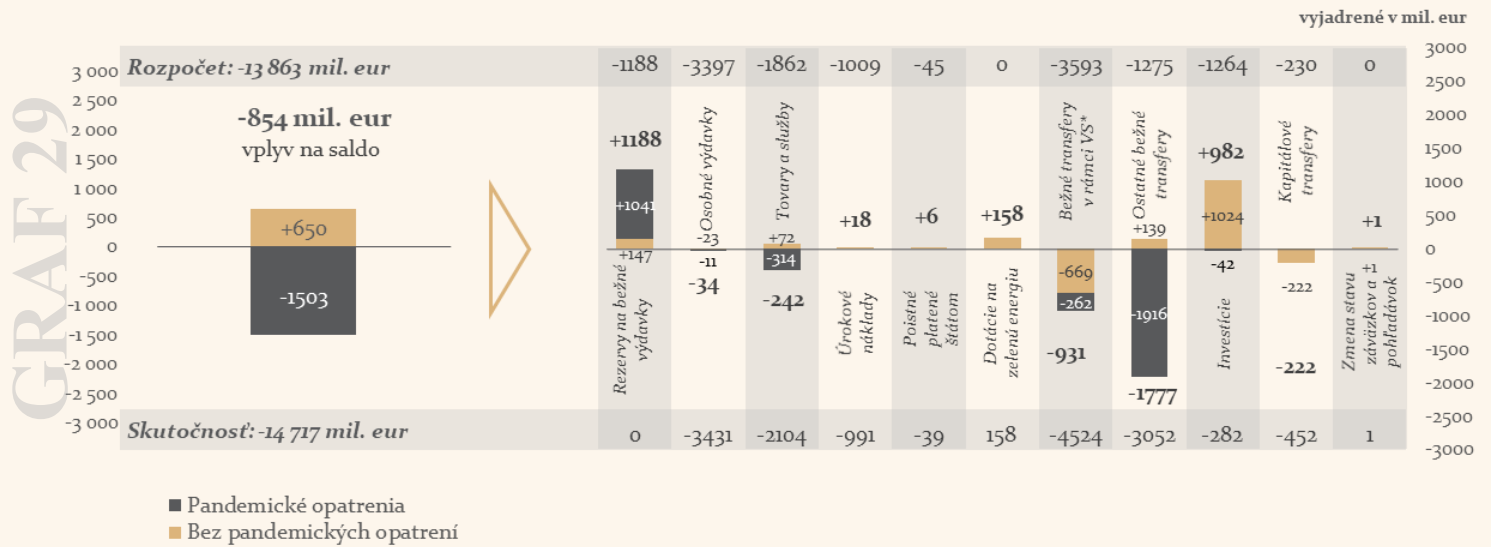
Pozitívny vplyv na saldo rozpočtu bol zaznamenaný aj **v dotáciách na podporu obnoviteľných zdrojov energie (tzv. zelená energia)** v objeme 158 mil. eur. V minulých rokoch boli pri tejto položke pozorované zväčša negatívne vplyvy na rozpočet, ktoré znamenali dotovanie výroby energie zo zelenších zdrojov. Príčinou pozitívneho vplyvu v roku 2021 je rýchly rast trhových cien energií a existencia dlhodobějších zmluvných kontraktov s ich výrobcami.

Mierny pozitívny vplyv bol zaznamenaný aj v úrokových nákladoch v objeme 18 miliónov eur a taktiež pri poisťnom platenom štátom na úrovni 6 miliónov eur.

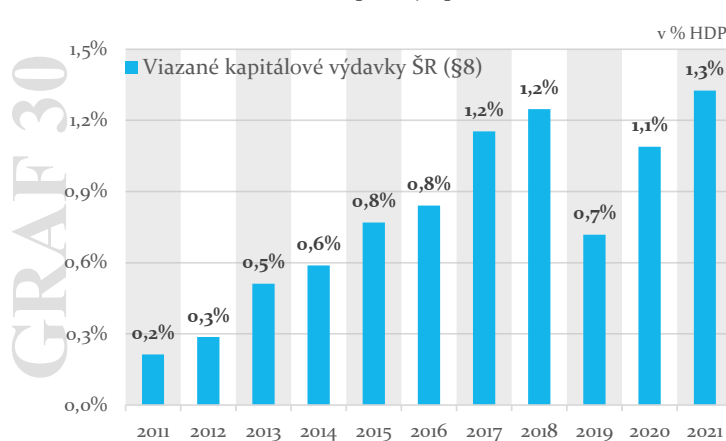
¹⁹ Ide o výdavky štátneho rozpočtu bez sociálnych dávok a transakcií týkajúcich sa rozpočtu EÚ.

Ostatné výdavky ŠR

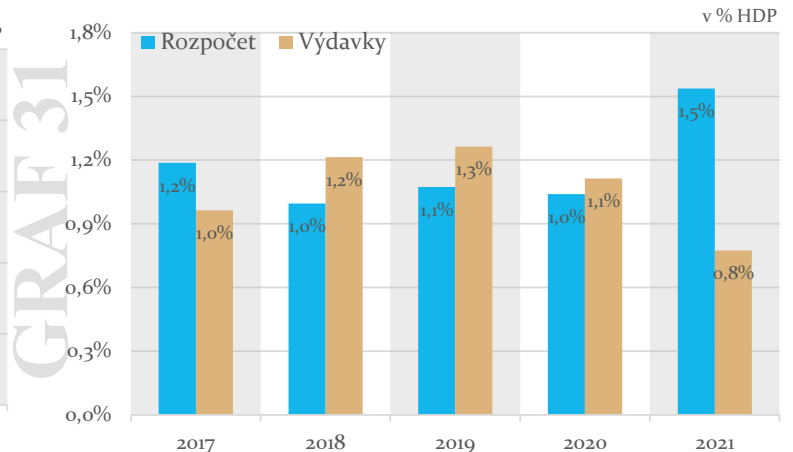
Ostatné výdavky štátneho rozpočtu zhoršili schodok o 854 mil. eur

Úroveň kapitálových prostriedkov viazaných a presunutých do nasledujúceho roku bola v roku 2021 historicky najvyššia

Čerpanie kapitálových prostriedkov ŠR bolo proti rozpočtu nižšie o 0,8 % HDP

1.7. Zdravotníctvo

Výdavky v sektore zdravotníctva mali v roku 2021 mierny negatívny vplyv vo výške 21 mil. eur (0,02 % HDP) v porovnaní so schváleným rozpočtom. Na tomto vývoji sa v najväčšej miere podieľali prevádzkové výdavky zdravotných poisťovní a vyššie výdavky zdravotných poisťovní na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, čo bolo čiastočne kompenzované zlepšeným hospodárením nemocníc. Nemocnice aj po oddĺžovaní, ktoré prebehlo v rokoch 2018 až 2020, naďalej tvoria nové záväzky.

Verejné zdroje v zdravotníctve medziročne narástli o 8,1 % a v porovnaní s rozpočtom boli vyššie o 22 mil. eur. Ich vývoj bol ovplyvnený dvomi protichodnými faktormi. Prvým je makroekonomický vývoj a trh práce, keď v roku 2021 odvody od pracujúcich rástli medziročne o 7,3 %, čo v porovnaní s rozpočtom znamenalo zlepšenie o 141 mil. eur. Vzhľadom na tento vývoj došlo v porovnaní s rozpočtom k zníženiu dofinancovania zdravotníctva zo štátneho rozpočtu prostredníctvom poisťovného plateného štátom.

Dodatočné zdroje boli použité²⁰ na financovanie výdavkov zdravotných poisťovní. **Výdavky na zdravotnú starostlivosť sa medziročne zvýšili o 7,9 %** a v porovnaní s rozpočtom sa zvýšili o 26 mil. eur. Dodatočné výdavky zdravotných poisťovní spojené s pandemiou dosiahli 320 mil. eur²¹ a boli v plnej miere kompenzované úsporami vo výdavkoch na zdravotnú starostlivosť z dôvodu obmedzení súvisiacich s protipandemickými opatreniami, ktoré RRZ odhadla vo výške 325 mil. eur.

Negatívny vplyv voči predpokladom rozpočtu vo výške 66 mil. eur mali **ostatné výdavky zdravotných poisťovní**. Nerozpočtovaná úhrada výdavkov súkromných poisťovní mimo zdravotnú starostlivosť (splátky úveru, ktorým poisťovňa v minulosti uhradila záväzky voči svojim akcionárom) mala negatívny vplyv 9 mil. eur, pričom prevádzkové výdavky poisťovní vrátane úhrad daní a poplatkov boli vyššie o 57 mil. eur.

K deficitu v oblasti zdravotníctva prispelo aj **hospodárenie zdravotníckych zariadení**. Po zohľadnení platby z ministerstva zdravotníctva na dofinancovanie nemocníc²², tvorby nových záväzkov voči Sociálnej poisťovni a zvyšovania základného imania, hospodárili nemocnice²³ s deficitom vo výške 57 mil. eur. **Oproti rozpočtu (po zahnutí vplyvu dofinancovania) ide o zlepšenie o 71 mil. eur**. Hlavným faktorom deficitného hospodárenia nemocníc²⁴ bola tvorba záväzkov. Záväzky fakultných a univerzitných nemocníc pokračujú v raste aj po oddĺžení, pričom ich úroveň na konci roku 2021 dosahovala 1 mld. eur. Oddĺžovanie nemocníc nebolo, napriek pôvodným zámerom, sprevádzané zmenami, ktoré by umožnili trvalé zlepšenie ich hospodárenia. Ďalšie oddĺžovanie je naplánované v roku 2022, vláda naň v roku 2020 vyčlenila sumu 575 mil. eur.

²⁰ Hotovosť na účtoch zdravotných poisťovní sa v roku 2021 znížila medziročne o 35 mil. eur.

²¹ Podľa predbežných odhadov z Ministerstva zdravotníctva SR.

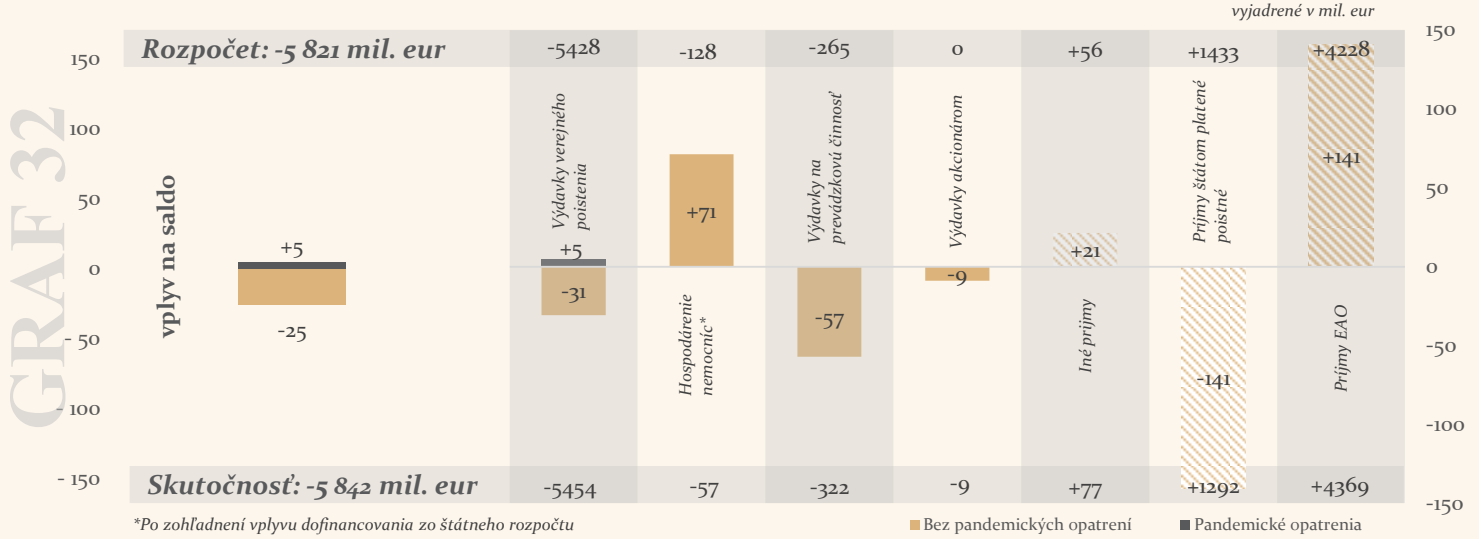
²² Rozpočet verejnej správy na rok 2021 predpokladal dofinancovanie nemocníc z kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR vo výške 125 mil. eur. Táto suma je zohľadnená aj pri porovnaní hospodárenia nemocníc s ich rozpočtovaným saldom.

²³ Tvorba nových záväzkov voči Sociálnej poisťovni a zvyšovanie základného imania majú neutrálny vplyv na saldo verejnej správy, keďže ide o transakcie medzi subjektmi verejnej správy.

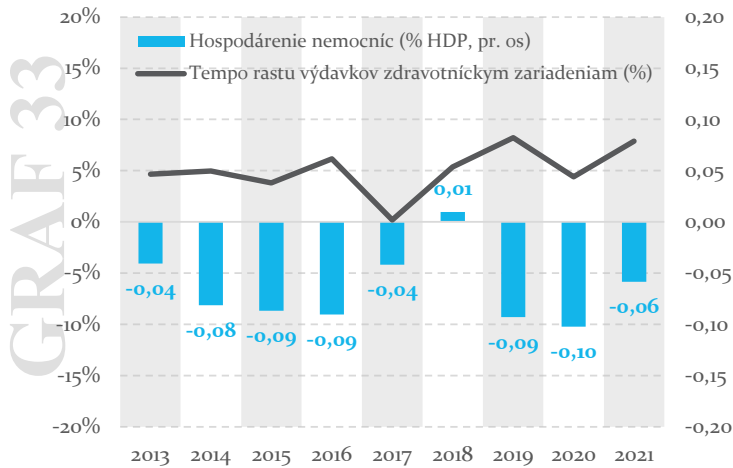
²⁴ Bežné hospodárenie nemocníc bolo približne vyrovnané, ovplyvnila ho však okrem pretrvávajúcej vnútornej neefektivity (plánované úsporné opatrenia v nemocniciach sa k 30.6.2021 plnili len v obmedzenej miere - Zdroj: Priebežná implementačná správa za rok 2021, str. 62 a 63) najmä skutočnosť, že nemocnice boli dofinancované z Ministerstva zdravotníctva SR sumou 125 mil. eur.

Zdravotníctvo

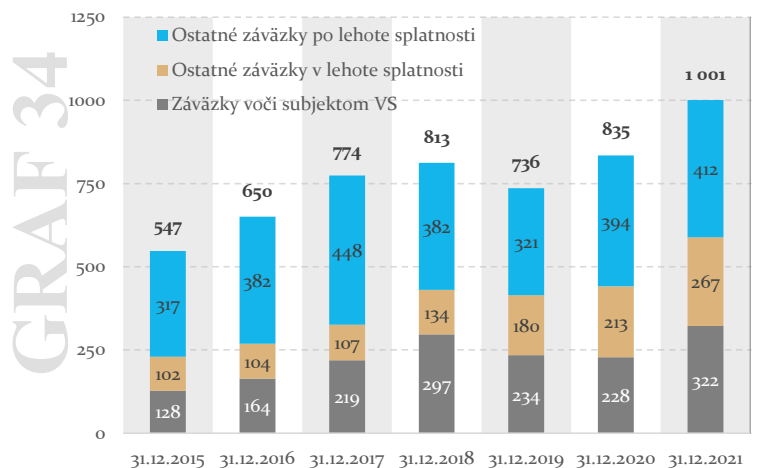
Výdavky v zdravotníctve zhoršili saldo o 21 mil. eur

Deficitné hospodárenie nemocníc pretrváva

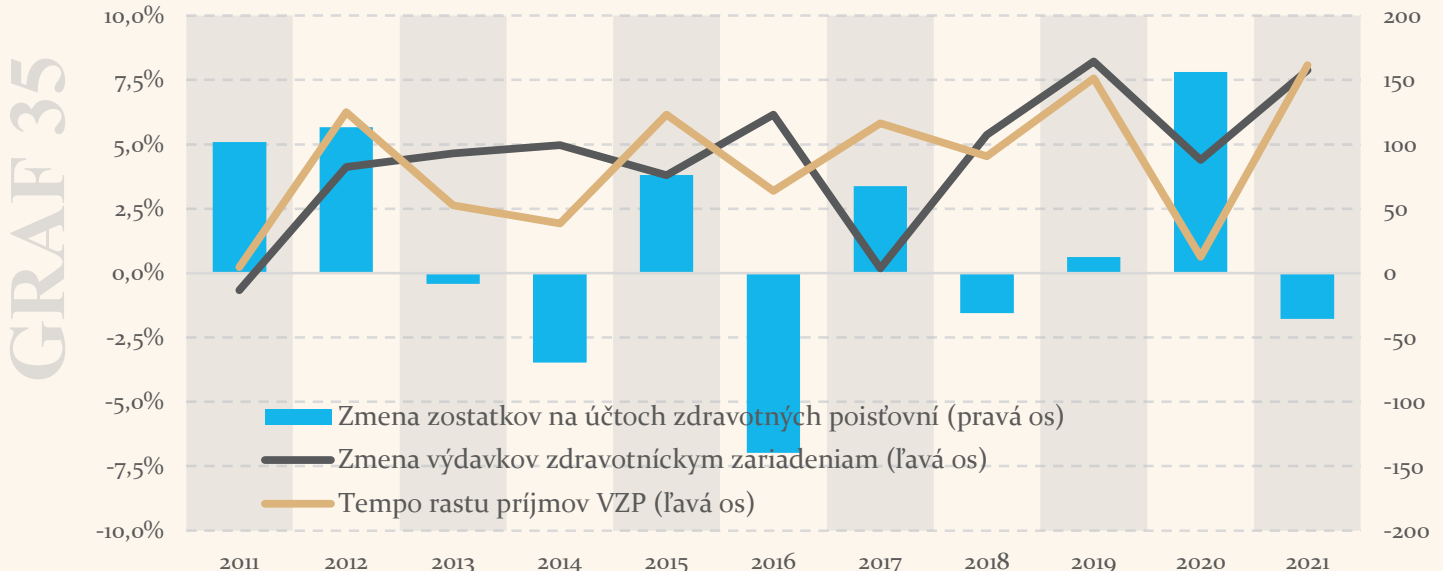

Závazky fakultných a univerzitných nemocníc pokračujú po oddlžení v raste

Zdroj: MZ SR

V roku 2021 sa zostatky na účtoch zdravotných poisťovní mierne znížili

1.8. Obce

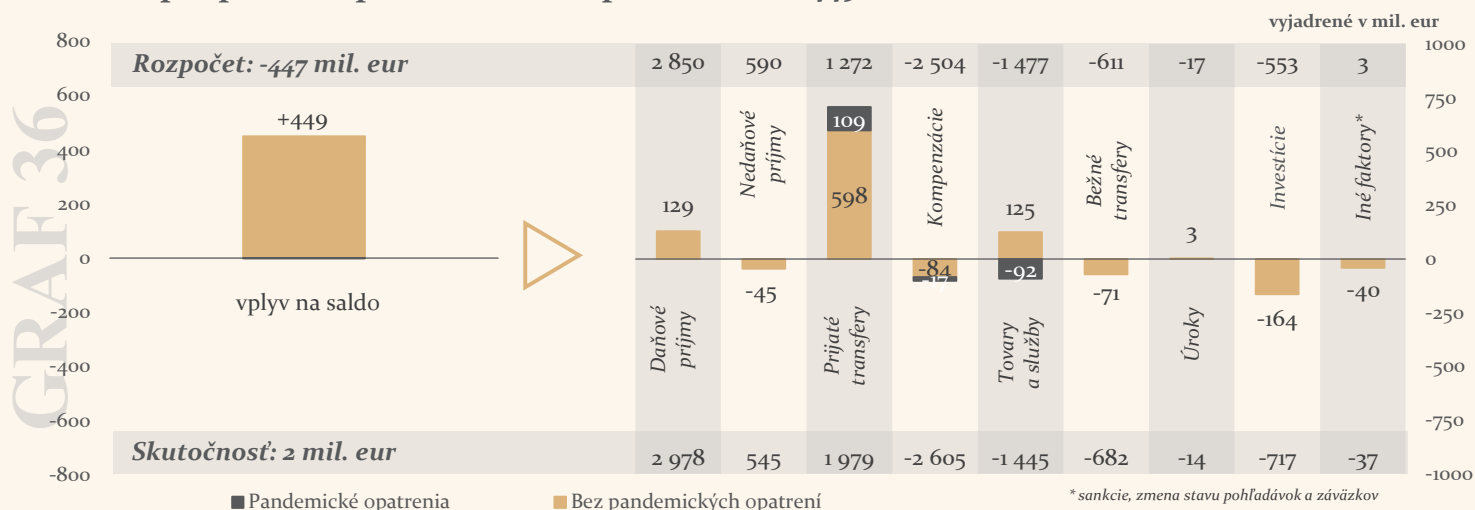
Hospodárenie obcí v roku 2021 skončilo v prebytku 2 mil. eur. Oproti predpokladom rozpočtu (deficit na úrovni 447 mil. eur) tak ide o výrazne lepšie hospodárenie s pozitívnym vplyvom na saldo VS vo výške 449 mil. eur (0,5 % HDP).

Celkové príjmy obcí boli o 790 mil. eur vyššie oproti schválenému rozpočtu. Kým daňové príjmy prekročili rozpočtovanú úroveň o 129 mil. eur, rozpočet nedaňových príjmov sa nedosiahol (o 45 mil. eur). K lepšiemu plneniu daní výrazne napomohol najmä prevod dane z príjmu fyzických osôb (prekročenie rozpočtu o 110 mil. eur), vyšší výnos zaznamenali aj dane za špecifické služby (o 18 mil. eur oproti rozpočtu). V rámci nedaňových príjmov sa nenaplnili najmä administratívne poplatky a príjmy z podnikania a vlastníctva majetku obcí (o 32 mil. eur) a iné nedaňové príjmy obcí (o 13 mil. eur).

Prijaté transfery prekonal rozpočet o 707 mil. eur, čo je predovšetkým spôsobené nezapájaním zdrojov kapitol do bežných transferov počas príprav rozpočtu (financovanie EÚ prostriedkov). Vyššie transfery plynuli najmä z kapitol štátneho rozpočtu (MV SR, MPSVaR SR a ÚPPV pre investície a informatizáciu). Okrem financovania výdavkov na zabezpečenie prenesených kompetencií štátu nimi obce vykrývali výdavky súvisiace s pandemiou. Výška transferov určená na pokrytie pandemických výdavkov obcí predstavovala 109 mil. eur (celoplošné testovania, podpora zamestnanosti v MŠ, ZUŠ, a.i.).

Hospodárenie obcí je dlhodobou charakteristické **rastom bežných výdavkov a volatílnym vývojom investícií**. Celkové výdavky samospráv prekročili rozpočet o 301 mil. eur. Za vyššími bežnými výdavkami stoja predovšetkým kompenzácie (101 mil. eur oproti rozpočtu, z toho 17 mil. eur predstavujú výdavky spojené s pandemickými opatreniami na podporu zamestnanosti) a bežné transfery (o 71 mil. eur). Naopak, dosiahnutá úspora v rámci nákupov tovarov a služieb vo výške 32 mil. eur by bola vyššia (125 mil. eur), ak by samosprávy nemuseli vynakladať pandemické výdavky týkajúce sa plošného testovania (92 mil. eur). Oproti minulému roku tempo rastu bežných výdavkov obcí (nezahŕňajúcich pandemické výdavky) mierne zrýchliło na 7,6 % (medziročne). Kapitálové výdavky samospráv sa čerpali nad rámec schváleného rozpočtu (národné zdroje o 39 mil. eur, prostriedky z rozpočtu EÚ boli o 125 mil. eur), napriek tomu medziročne poklesli (o 8,0 %), nakoľko nedosiahli úroveň čerpania predchádzajúceho roka. Pokles kapitálových výdavkov pokračuje už tretí rok po sebe.

Obce prispeli k zlepšeniu salda rozpočtu sumou 449 mil. eur

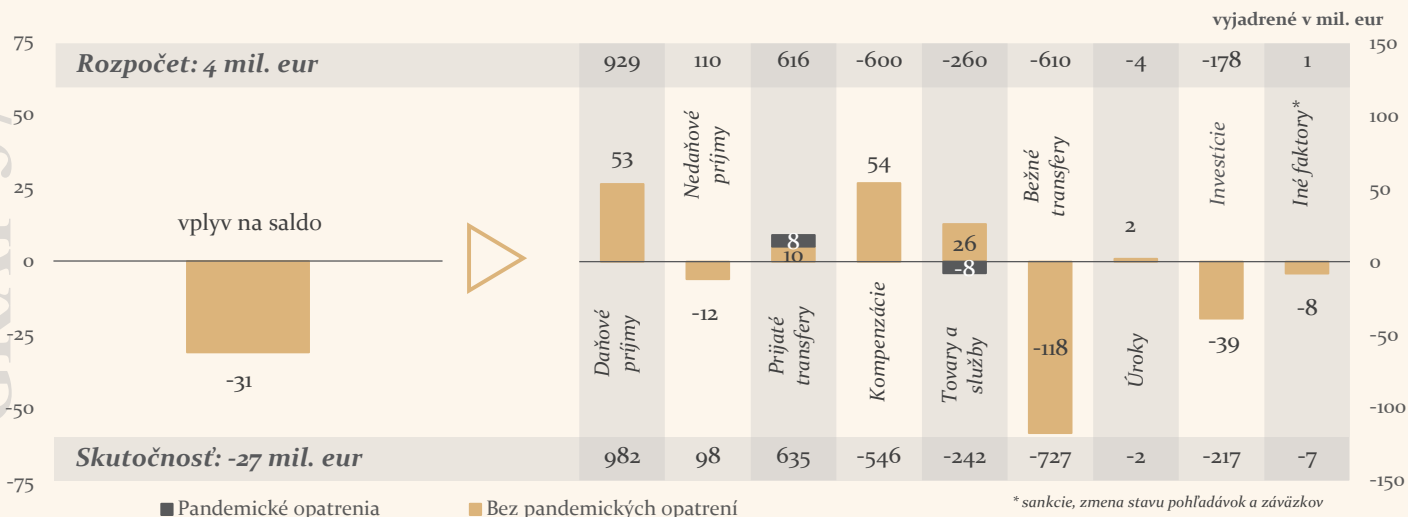
1.9. Vyššie územné celky

Vyššie územné celky (VÚC) hospodárili v roku 2021 deficitne, vo výške 27 mil. eur. V porovnaní so schváleným rozpočtom (prebytok 4 mil. eur) je to o 31 mil. eur menej. Vplyv na saldo VS je tak negatívny a predstavuje 0,03 % HDP. Vyššie ako rozpočtované príjmy vyšších územných celkov nedokázali pokryť vyššie čerpanie výdavkov ťahané predovšetkým bežnými transfermi.

Rozpočet daňových príjmov vyšších územných celkov sa prekročil o 53 mil. eur. Tie územným celkom plynú výlučne z výnosu dane z príjmov fyzických osôb na zabezpečenie ich originálnych kompetencií. Výpadok v rámci nedaňových príjmov dosiahol 12 mil. eur a bol spôsobený nižším ako rozpočtovaným výnosom z administratívnych poplatkov (o 18 mil. eur menej ako očakával rozpočet). Nižší výber administratívnych poplatkov bol čiastočne kompenzovaný kapitálovými a inými nedaňovými príjmami (6,6 mil. eur). Nad rámec rozpočtu sa plnili príjmy z grantov a transferov, ktoré rozpočet prekročili o 18 mil. eur, z tejto sumy však 8 mil. eur bolo určených na refundáciu prostriedkov veľkokapacitných centier (vakcinačné centrá).

Celkové výdavky VÚC boli o 83 mil. eur vyššie ako ich rozpočtovaná úroveň. V rámci bežných výdavkov ich ťahali najmä bežné transfery (o 118 mil. eur oproti rozpočtu). Vyššie transfery VÚC boli ovplyvnené „metodickou zmenou“, kedy bola časť subjektov v rámci VÚC preklasifikovaná z rozpočtových na príspevkové organizácie. Tie sú financované svojím zriaďovateľom prostredníctvom transferu. Výraznejšiu úsporu zaznamenali kompenzácie zamestnancov a to 54 mil. eur, čo však môže súvisieť skôr s príliš optimistickými predpokladmi rozpočtu (rýchlejšie tempo rastu miezd VÚC oproti súkromnému sektoru), rovnako však môže súvisieť so spomínanou metodickou zmenou. VÚC ušetrili aj v rámci nákupov tovarov a služieb (18 mil. eur). Úspora VÚC na spotrebu by bola vyššia, dosiahla by 26 mil. eur, avšak podobne ako pri obciach bola časť výdavkov realizovaná na zabezpečenie pandemických opatrení (8 mil. eur). Nízke úrokové sadzby sa premietli do nižších splátok úverov (2 mil. eur). Nad rámec rozpočtu 2021 sa čerpali investície (o 39 mil. eur).

Hospodárenie VÚC malo negatívny vplyv na saldo VS vo výške 31 mil. eur

1.10. Ostatné subjekty verejnej správy

Hospodárenie ostatných subjektov verejnej správy prispelo k zlepšeniu deficitu o 370 mil. eur (0,4 % HDP)²⁵. Najväčší pozitívny vplyv na saldo malo hospodárenie Železničnej spoločnosti Slovensko (ZSSK), Jadrovej a vyraďovacej spoločnosti (JAVYS), nerozpočtovaných subjektov, Slovak Investment Holding (SIH) a Sociálnej poisťovne.

Najväčší pozitívny vplyv vo výške 168 mil. eur malo hospodárenie ZSSK, ktoré bolo ovplyvnené vo výraznej miere dofinancovaním zo štátneho rozpočtu (nárast prijatého bežného transferu o 263 mil. eur oproti rozpočtovanej sume). Na druhej strane v rámci výdavkov bol zaznamenaný významný nárast výdavkov na tovary a služby o 115 mil. eur oproti rozpočtu, kde rozpočtovaná suma bola identifikovaná RRZ v rámci rizík ako podhodnotený výdavky v hodnotení návrhu rozpočtu na rok 2021. Výrazný nárast čerpania bol spozorovaný aj pri kapitálových výdavkoch.

Hospodárenie JAVYS ovplyvnilo saldo VS pozitívne, pretože zaznamenala úsporu oproti rozpočtu najmä vo výdavkoch na investície a vo výdavkoch na nákup tovarov a služieb. Pozitívny vplyv vo výške 36 mil. eur malo hospodárenie nerozpočtovaných subjektov. SIH dosiahol pozitívny výsledok hospodárenia, keďže zo štátneho rozpočtu prijal eurofondy a prostriedky na ich spolufinancovanie²⁶, ktoré sa použijú na finančné nástroje neovplyvňujúce výdavky v roku 2021. Kladne prispelo hospodárenie Sociálnej poisťovne s príspevkom 26 mil. eur a samostatné účty a štátne finančné aktíva sa podieľali na zlepšení sumou 23 mil. eur. V rámci hospodárenia ostatných subjektov mala najväčší pozitívny vplyv Eximbanka, ktorá zaznamenala vyššie ako očakávané príjmy a úsporu najmä v bežných výdavkoch.

Hospodárenie ostatných subjektov malo pozitívny vplyv na saldo VS

²⁵ Ide o vplyv očistený o položky rozoberané v predchádzajúcich kapitolách (opatrenia na riešenie pandémie, daňové príjmy, vybrané nedaňové príjmy, oddĺženie zdravotníctva) a neutrálne transakcie (zvýšenie základného imania zo štátnych finančných aktív).

²⁶ Prostriedky z fondov EÚ majú neutrálny vplyv na bilanciu SIH, ale príjmy zo spolufinancovania zlepšili hospodárenie SIH (z hľadiska verejnej správy išlo o neutrálnu transakciu, keďže sa zároveň navýšili výdavky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie).

2. Vývoj dlhu verejnej správy

Ku koncu roka 2021 došlo k medziročnému zvýšeniu hrubého dlhu verejnej správy o 3,3 p.b. HDP na úroveň 63,1 % HDP. Oproti roku 2020 sa tak situácia ohľadom sankčných pásiem dlhovej brzdy nemení a hrubý dlh sa stále nachádza nad najvyšším sankčným pásmom. Pod nárast hrubého dlhu za rok 2021 sa podpísali najmä zvýšené verejné výdavky v súvislosti s pandemickou situáciou. Zároveň aj hotovostná rezerva štátu sa zvýšila, čistý dlh tak vzrástol miernejšie a dosiahol 51,3 % HDP.

Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti obsahuje pravidlo o vývoji pomeru hrubého verejného dlhu k HDP so zadanými sankciami, ktoré sa aktivujú pri prekročení konkrétnych úrovní. V roku 2020 došlo prvýkrát od nadobudnutia účinnosti dlhového pravidla, k prekročeniu najvyššieho sankčného pásma, v roku 2021 sa verejný dlh ďalej zvyšoval, a tak ostal v najvyššom sankčnom pásme²⁷. V dôsledku uplatnenia výnimky²⁸ z aktivácie prísnejších sankcií dlhovej brzdy²⁹, vláda SR v rámci svojej povinnosti v novembri 2021 predložila NR SR návrh³⁰ opatrení na zabezpečenie zníženia verejného dlhu. Zároveň sa v roku 2021 nezvyšovali platy členov vlády. Rovnaké sankcie sa uplatnia aj v roku 2022.

Celkový medziročný nárast hrubého dlhu za rok 2021 činil 3,3 percentuálne body. Najväčší podiel na tomto náraste mal primárny deficit verejnej správy (s príspevkom 5,0 p.b.) a úrokové náklady spojené s financovaním verejného dlhu (príspevok 1,1 p.b.). Vysoká úroveň primárneho deficitu verejnej správy aj v roku 2021 súvisela najmä so zvýšenými výdavkami v súvislosti s pandemickou situáciou. Oproti predchádzajúcemu roku, v roku 2021 pomáhal tmiť verejný dlh práve nárast nominálneho HDP a to s príspevkom 3,1 percentuálneho bodu.

Pri pohľade na vývoj hotovosti na účtoch verejnej správy, v roku 2021 nedošlo k tak výraznému medziročnému nárastu, ako tomu bolo v roku 2020. Nárast hotovostnej rezervy v roku 2021 predstavoval 2,1 mld. eur (2,2 % HDP) a bol ovplyvnený aj nárastom vkladov štátom vlastnených spoločností nepatriacich do sektora verejnej správy v Štátnej pokladnici. Jej celková výška za rok 2021 činila až 11,4 mld. eur (11,8 % HDP), čo znamená, že čistý dlh je o túto sumu nižší ako hrubý dlh. Vplyv jednorazových a dočasných faktorov, medzi ktoré radíme napríklad pandemické opatrenia, úhrada ušlého cla do rozpočtu EÚ, spätné výplaty pre ženy za znížené dôchodky alebo príjmy z dividend presahujúcich zisk spoločností z ich bežnej činnosti, mali v roku 2021 citeľný vplyv na nárast dlhu o 3,7 mld. eur (3,8 % HDP). Naopak zmeny prostriedkov z transakcií s rozpočtom EÚ, a to najmä prijatie preddavkovej tranže v rámci zdrojov plynúcich z Plánu obnovy a odolnosti, prispeli k zníženiu dlhu o 386 mil. eur (0,4 % HDP). Bez vplyvu medziročnej zmeny hotovosti a jednorazových faktorov by sa verejný dlh v roku 2021 medziročne znížil o 1,6 p.b. HDP.

²⁷ Počnúc rokom 2018 až do konca roka 2027 sa hranice sankčných pásiem každoročne posúvajú nadol o jeden percentuálny bod, pričom horná hranica sankčných pásiem klesne z 60 % HDP na 50 % HDP. V roku 2021 najvyššie sankčné pásmo začínalo od 56 % HDP.

²⁸ Národná rada SR schválila programové vyhlásenie vlády a vyslovila dôveru vláde dňa 30. apríla 2020, čo znamená, že výnimka z uplatňovania prísnejších sankcií dlhovej brzdy platí do 30. apríla 2022. V tomto roku však bola dňa 1. apríla 2021 vymenovaná nová vláda. Po schválení jej programového vyhlásenia a vyslovení dôvery zo strany NR SR začala plynúť nová 24 mesačná výnimka.

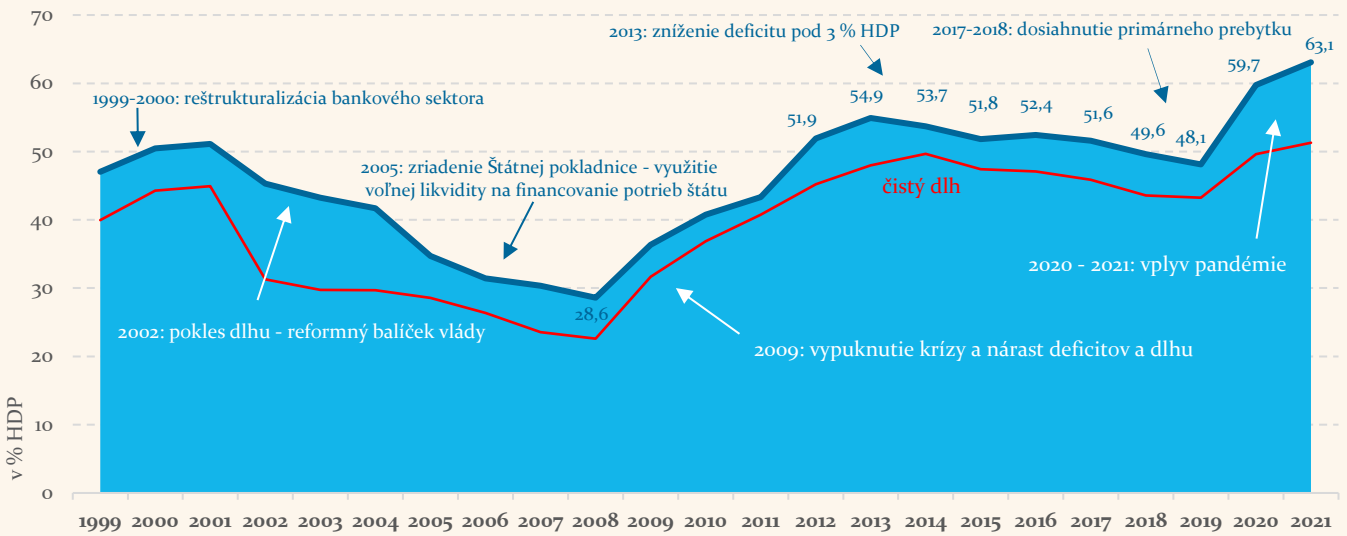
²⁹ Medzi prísnejšie sankcie patrí napríklad povinnosť zostavenia vyrovnaného rozpočtu verejnej správy s nerastúcimi výdavkami a požiadanie národnej rady o vyslovení dôvery vláde.

³⁰ Ministerstvo financií SR v novembri 2021 publikovalo analytický materiál s názvom *Zdôvodnenie výšky hrubého dlhu SR a návrh opatrení na jeho zníženie* v rámci svojej povinnosti na jeho vypracovanie plynúce z aktivácie 24 mesačnej výnimky z uplatňovania prísnejších sankcií.

Vývoj dlhu verejnej správy

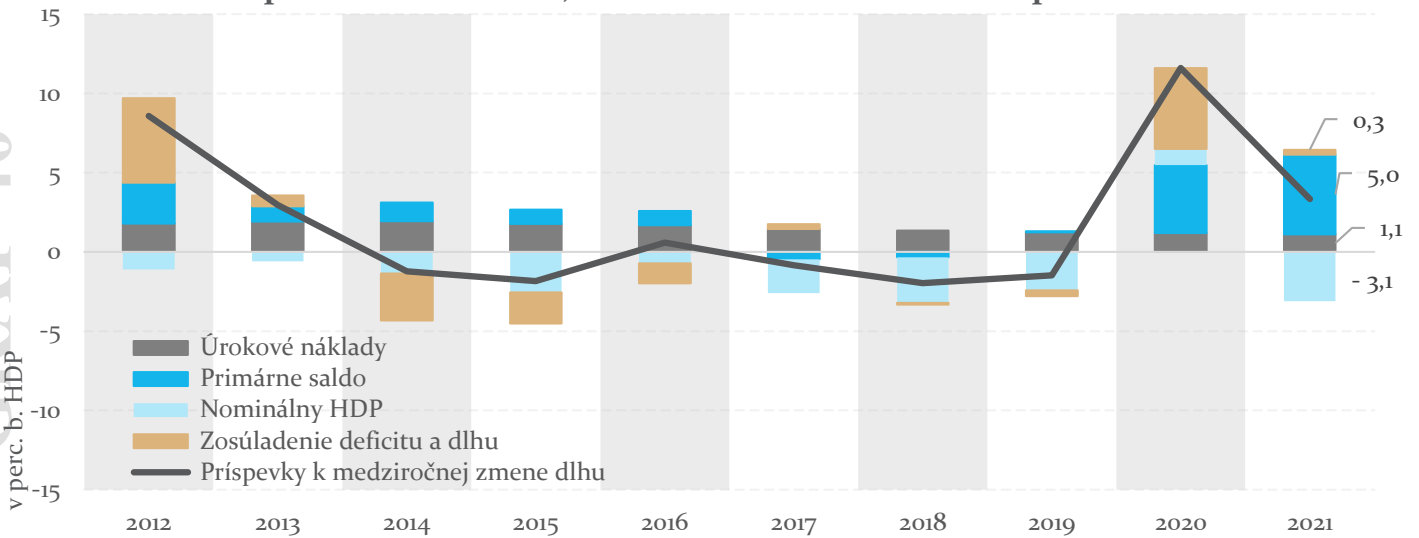
Hrubý dlh verejnej správy medziročne stúpol o 3,3 p.b. HDP na úroveň 63,1 % HDP v roku 2021

GRAF 39

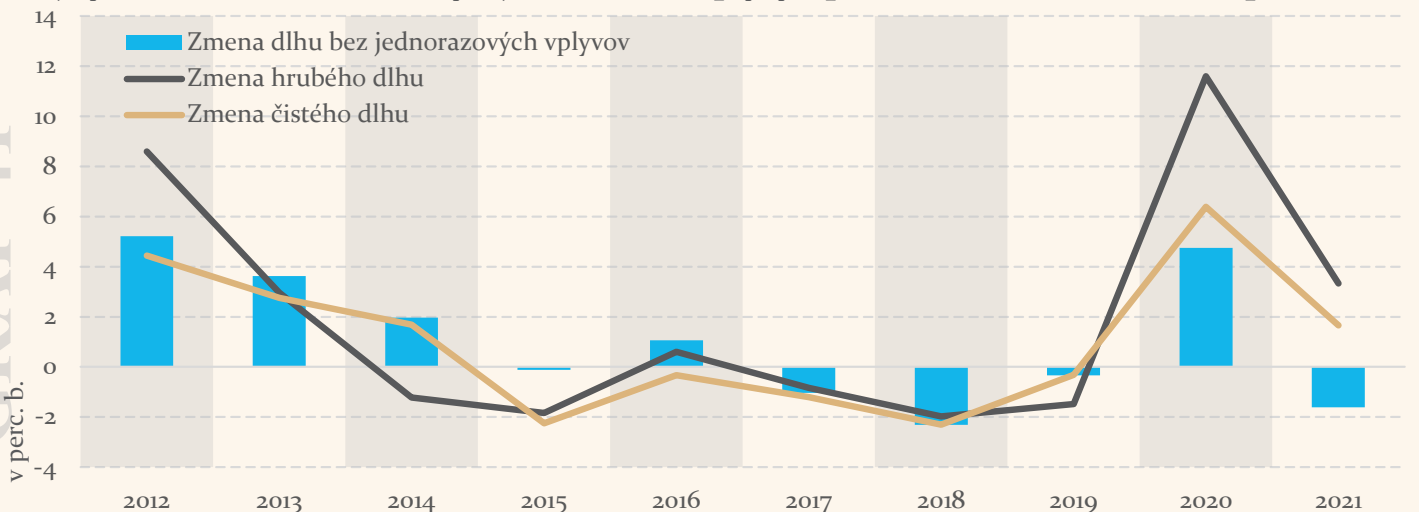
Po ekonomickom poklese v roku 2020, nárast dlhu za rok 2021 tlmil opäť rast nominálneho HDP

GRAF 40

Verejný dlh za rok 2021 očistený o jednorazové vplyvy v pomere k HDP medziročne poklesol

GRAF 41

3. Vyhodnotenie rizík identifikovaných RRZ

RRZ v rozpočte verejnej správy na rok 2021 identifikovala už v čase jeho schvaľovania pozitívne riziká s vplyvom 0,5 mld. eur (0,5 % HDP). V decembri 2020 RRZ odhadovala, že deficit môže dosiahnuť úroveň 6,6 mld. eur (7,0 % HDP) v prípade ak vláda neprijme dodatočné opatrenia³¹.

Veľká časť pozitívnych rizík pre saldo rozpočtu identifikovaných RRZ sa naplnila, a tak prispela k zníženiu deficitu hospodárenia verejnej správy. Medzi najvýznamnejšie pozitívne vplyvy identifikované RRZ patria:

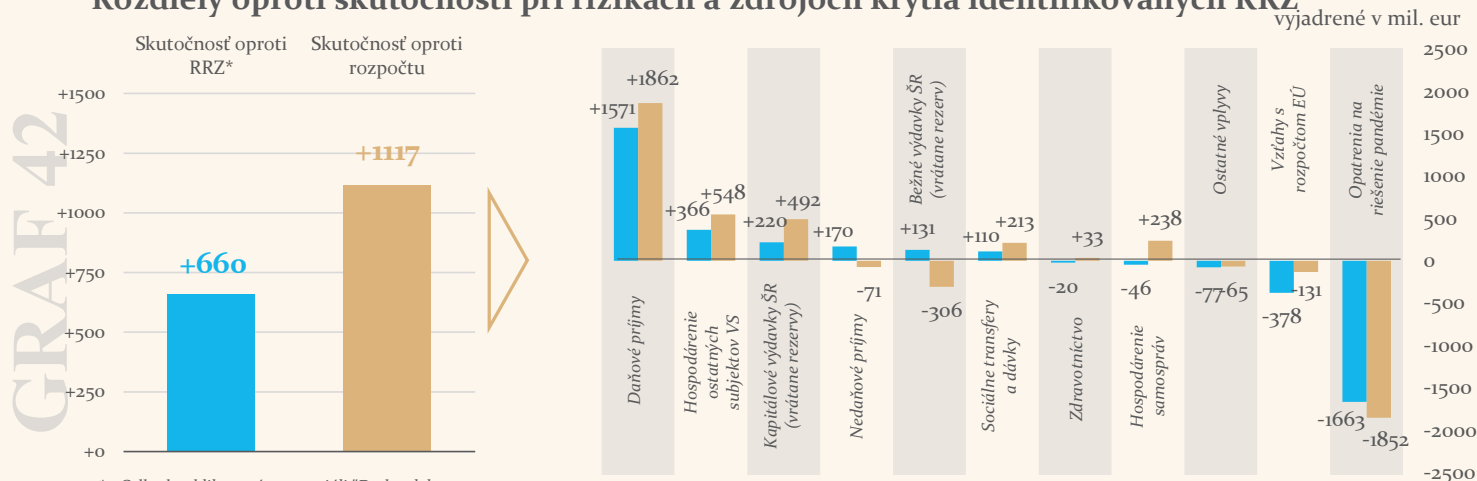
- lepší výnos daňových a odvodových príjmov,
- lepšie hospodárenie ostatných subjektov VS,
- nečerpanie celého rozpočtového objemu kapitálových výdavkov ŠR
- nižšie čerpanie sociálnych transferov a dávok,
- lepšie hospodárenie samospráv.

Zároveň sa niektoré negatívne riziká identifikované RRZ nenaplnili, resp. sa naplnili iba v obmedzenejšej miere. Ide najmä o očakávané nadhodnotenie nedaňových príjmov a podhodnotenie bežných výdavkov ŠR.

V roku 2021 boli zaznamenané aj niektoré negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy oproti očakávaniam RRZ, ktoré čiastočne tlmili zlepšenie salda oproti cieľom rozpočtu. Ide najmä o rozpočtový vplyv opatrení na riešenie pandémie. RRZ síce pôvodne identifikovala túto oblasť v rámci rizík pre saldo rozpočtu, v priebehu roka však prišlo k zhoršeniu vývoja a navýšeniu negatívneho vplyvu.

Ako dôsledok týchto faktorov prišlo k zlepšeniu deficitu oproti cieľu rozpočtu o 1,4 mld. eur (1,4 % HDP), pričom pozitívna odchýlka bola vyššia o 914 mil. eur (0,9 % HDP) oproti odhadu RRZ v čase schválenia rozpočtu. Na základe podrobného prehľadu rizík a rezerv rozpočtu (tabuľka 2) môžeme konštatovať, že RRZ správne identifikovala oblasti s najvýraznejšími pozitívnymi a negatívnymi rizikami na saldo rozpočtu, celková miera zlepšenia alebo zhoršenia v týchto položkách však prevýšila prvotné odhady RRZ.

Rozdiely oproti skutočnosti pri rizikách a zdrojoch krytia identifikovaných RRZ

* - Odhad publikovaný v materiáli "Dodatok k hodnoteniu Rozpočtu verejnej správy na roky 2021 až 2023", december 2020.

Čím je rozdiel bližšie k nule, tým je odhad vplyvu na deficit presnejší.

³¹ RRZ, [Dodatok k hodnoteniu Rozpočtu verejnej správy na roky 2021 až 2023](#), tabuľka 3.

Tab 2: Prehľad rizík a rezerv rozpočtu na rok 2021 (mil. eur)

	December 2020	Máj 2021	Október 2021	Apríl 2022
Vplyvy na saldo VS spolu:	457	-360	521	1117
- v % HDP	0,48	-0,37	0,53	1,15
1. Pandemické opatrenia	-189	-1498	-1808	-1852
2. Daňové a odvodové príjmy	290	243	1460	1862
3. Nedaňové príjmy	-241	-69	-220	-71
- príjmy z dividend (SPP, VSE)	-97	-4	-3	-8
- odvod z hazardných hier	-36	-11	-70	-30
- kapitálové príjmy ŠR	-9	-11	-12	-10
- emisné kvóty a poplatok EOSA	11	-15	-3	-29
- tržby ŽSR, ZSSK a NDS	-126	-75	-101	-87
- iné príjmy (admin. poplatky a nedaň. príjmy ŠR)	16	47	-31	92
4. Sociálne dávky a transfery:	102	101	189	213
- výdavky Sociálnej poisťovne	93	89	199	222
- sociálne dávky MPSVaR	9	12	-10	-9
5. Vzťahy s rozpočtom EÚ	247	261	281	-131
- transfer do rozpočtu EÚ	0	85	65	-454
- výdavky na spolufinancovanie	140	131	196	339
- rezerva na odvody do EÚ a prostriedky EÚ	107	107	107	107
- korekcie k čerpaniu EÚ fondov	0	-62	-87	-123
6. Výdavky štátneho rozpočtu:	-168	144	385	464
- bežné rezervy (okrem miezd)	141	141	141	141
- mzdové výdavky ŠR (vrátane rezerv)	-16	24	18	-23
- tovary a služby (bez rezerv)	-11	201	135	257
- úroky	-15	5	21	-1
- bežné transfery ŠR v rámci VS	-567	-469	-405	-712
- zelená energia	-3	-3	0	158
- ostatné bežné výdavky	32	58	140	153
- kapitálové výdavky (vrátane rezerv)	272	187	335	492
7. Hospodárenie samospráv (bez daň. príjmov):	285	437	372	238
- obce	305	476	424	322
- VÚC	-21	-39	-51	-84
8. Výdavky v zdravotníctve:	54	-170	-36	33
- výdavky na zdravotnú starostlivosť	35	-179	81	-31
- splátky záväzkov voči akcionárom súkromných zdravotných poisťovní	-30	-30	-30	-9
- hospodárenie nemocníc	66	64	-57	71
- prevádzkové výdavky zdravotných poisťovní	-17	-25	-31	1
9. Hospodárenie ostatných subjektov VS:	66	186	-107	427
- ŽSR	5	12	-12	-22
- ZSSK	-69	-82	-65	168
- NDS	70	-31	10	2
- príspevkové organizácie	14	63	-69	-7
- Environmentálny fond	-55	-20	-23	-19
- VVŠ	79	59	-25	41
- Jadrová a vyradovacia spoločnosť	20	60	65	56
- Ostatné subjekty	2	126	11	209
10. Ostatné vplyvy	12	7	4	-65

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR, RRZ

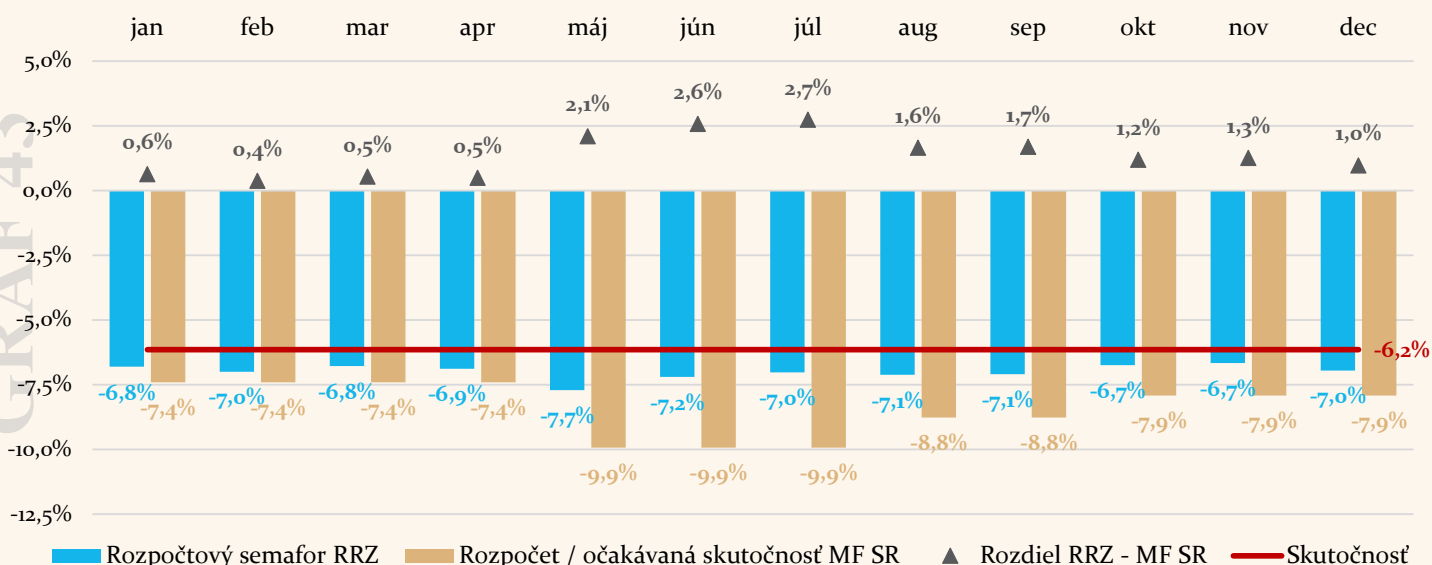
4. Vývoj odhadu deficitu za rok 2021

Kancelária RRZ (KRRZ) publikuje každý mesiac **Rozpočtový semafor**, ktorý odhaduje koncoročné saldo hospodárenia VS.³² Očakávaná úroveň deficitu sa pritom odlišuje, často aj pomerne výrazne, od rozpočtu ako aj očakávanej skutočnosti zverejňovanej ministerstvom financií v rámci oficiálnych dokumentov³³.

Kým v predchádzajúcich rokoch prognóza KRRZ zväčša poukazovala na negatívne riziká pre ciele rozpočtu pre deficit VS, počas celého roku 2021 bola naopak optimistickejšia. Pozitívna odchýlka v odhadovanej úrovni salda VS vyplývala v najvýraznejšej miere z odlišných predpokladov o čerpaní výdavkov v štátnom rozpočte a pre subjekty VS. Odhad KRRZ vychádzal primárne z aktuálneho vývoja čerpania jednotlivých položiek, ktoré indikovalo nižšiu koncoročnú úroveň výdavkov. Na druhej strane, MF SR v očakávanej skutočnosti vo väčšej miere zohľadňovalo objem zdrojov, ktoré boli k dispozícii v rámci rozpočtu, čo sa prejavilo vo vyššej očakávanej úrovni výdavkov na konci roka.

Výsledný deficit hospodárenia VS bol nižší ako odhady KRRZ aj MF SR. Výsledok hospodárenia bol oproti decembrovej prognóze KRRZ lepší o viac ako 1 % HDP, zlepšenie oproti očakávanej skutočnosti MF SR z októbra 2021 dosiahlo 1 % HDP. **K poklesu deficitu oproti odhadom prispeli v najvýraznejšej miere faktory, pri ktorých boli relevantné informácie o výslednom vývoji k dispozícii až po skončení roka.** Išlo najmä o neočakávané nízke čerpanie kapitálových výdavkov ŠR ako aj výdavkov na riešenie pandémie v decembri 2021 (približne 40 % všetkých kapitálových výdavkov sa zvyčajne realizuje v mesiacoch november a december), ďalej výrazný pozitívny vplyv dotácií pre výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov a lepšie výsledné hospodárenie subjektov VS.

Vývoj odhadov pre saldo VS v roku 2021 a ich porovnanie so skutočnosťou

³² Rozpočtový semafor je pravidelne zverejňovaný [na webstránke RRZ](http://www.rrz.sk).

³³ Ide o odhady zverejnené na jar v rámci Programu stability, v lete v rámci správy o očakávanej skutočnosti, a na jeseň v rámci Návrhu rozpočtu verejnej správy.

5. Rozdiely medzi hospodárením rozpočtu a schváleným rozpočtom VS

Tab 3: Rozdiely voči rozpočtu VS na rok 2021 (ESA2010)

	mil. eur	% HDP
Deficit verejnej správy v roku 2021 - schválený	-7 091	-7,41
Rozpočtové vplyvy opatrení vlády na riešenie pandémie		
Opatrenia na podporu zamestnanosti	-1 134	-1,17
Opatrenia v sociálnej oblasti	-498	-0,51
Ostatné opatrenia na podporu ekonomiky	-314	-0,32
Výdavky na testovanie	-402	-0,41
Ostatné výdavky	-198	-0,20
Výdavky na očkovanie	-347	-0,36
Rezerva na riešenie pandémie	1 041	1,07
Ostatné rozpočtové vplyvy		
Daňové príjmy	1 862	1,92
Príjmy z dividend a odvodov zo zisku	-3	0,00
Príjmy štátneho rozpočtu z predaja majetku	-10	-0,01
Príjmy štátneho rozpočtu z hazardu	-30	-0,03
Administratívne poplatky	-17	-0,02
Ostatné nedaňové príjmy štátneho rozpočtu	137	0,14
Príjmy z predaja emisných kvót	-26	-0,03
Tržby ŽSR	2	0,00
Tržby ZSSK	-41	-0,04
Tržby NDS	-49	-0,05
Výdavky poistenia Sociálnej poisťovne	225	0,23
Sociálne dávky MPSVaR	-11	-0,01
Odvod do rozpočtu EÚ	74	0,08
Výdavky na spolufinancovanie vrátane rezervy	233	0,24
Korekcie k čerpaniu fondov EÚ (hotovostné a zmena pohľadávky voči EÚ)	-123	-0,13
Úhrada cla neodvedeného v predchádzajúcich rokoch do rozpočtu EÚ	-527	-0,54
Úrokové náklady štátneho dlhu	18	0,02
Podpora výroby energie z obnoviteľných zdrojov	158	0,16
Ostatné bežné výdavky ŠR (vrátane rezerv)	-328	-0,34
Kapitálové výdavky ŠR	802	0,83
Hospodárenie obcí a VÚC (bez daní)	236	0,24
Výdavky na zdravotnú starostlivosť	-31	-0,03
Výdavkový transfer z verejnej do súkromnej časti zdravotného poistenia (transfer akcionárom, splátka úveru)	-9	-0,01
Hospodárenie nemocníc (bez vplyvu oddĺženia a zvýšenia ZI)	71	0,07
Prevádzkové výdavky zdravotných poisťovní	-57	-0,06
Hospodárenie Železničnej spoločnosti Slovensko	168	0,17
Hospodárenie Jadrovej a vyradovacej spoločnosť	67	0,07
Hospodárenie nerozpočtovaných subjektov (FOV, GFI, subjekty samospráv...)	36	0,04
Hospodárenie Slovak Investment Holding	32	0,03
Hospodárenie Sociálnej poisťovne (správny fond a iné vplyvy)	26	0,03
Hospodárenie samostatných účtov a štátnych finančných aktív (bez daní a zvyšovania ZI)	23	0,02
Hospodárenie ostatných subjektov	41	0,04
Hospodárenie Železníc Slovenskej republiky	-23	-0,02
Ostatné vplyvy	44	0,05
Vplyv zmeny nominálneho HDP	-	0,11
Deficit verejnej správy v roku 2021 - skutočnosť	-5 973	-6,15

Zdroj: MF SR, RRZ, Eurostat

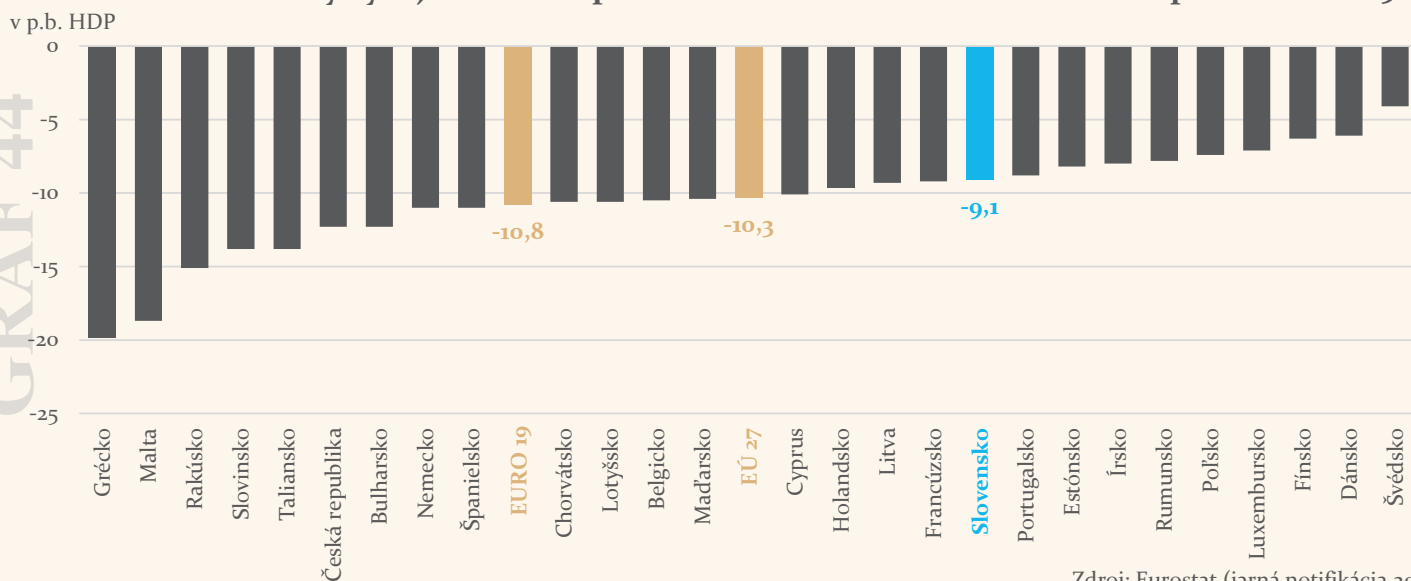
6. Vývoj deficitu a dlhu VS v krajinách EÚ počas pandémie

V porovnaní s výsledkami hospodárenia v roku 2019 **vzrástol na Slovensku deficit VS v pomere na HDP v rokoch 2020 a 2021 kumulatívne o 9,1 percentného bodu**. Táto miera zhoršenia hospodárenia bola pod úrovňou zaznamenanou pre celú EÚ, kde prišlo ku kumulatívne nárastu deficitu o 10,3 p.b. **Spolu 17 krajín zaznamenalo medzi rokmi 2019 a 2021 výraznejší kumulatívny nárast deficitu oproti Slovensku**, v najvýraznejšej miere o takmer 20 p.b. sa hospodárenie zhoršilo v prípade Grécka a Malty. Naopak o menej ako 5 p.b. vzrástol deficit v Švédsku.

Hrubý dlh VS v roku 2021 vzrástol na Slovensku oproti obdobiu pred pandemiou o 15 p.b., čo predstavuje piaty najvyšší nárast v rámci EÚ. Na tomto náraste sa však výraznou mierou podpísal aj nárast hotovostnej rezervy štátu, ktorý bol v pomere na HDP druhý najvýraznejší v rámci EÚ. **Čistý dlh vzrástol pre Slovensko o 8,1 p.b., čo oproti EÚ úrovni znamená nárast pomalší o 0,6 p.b.**

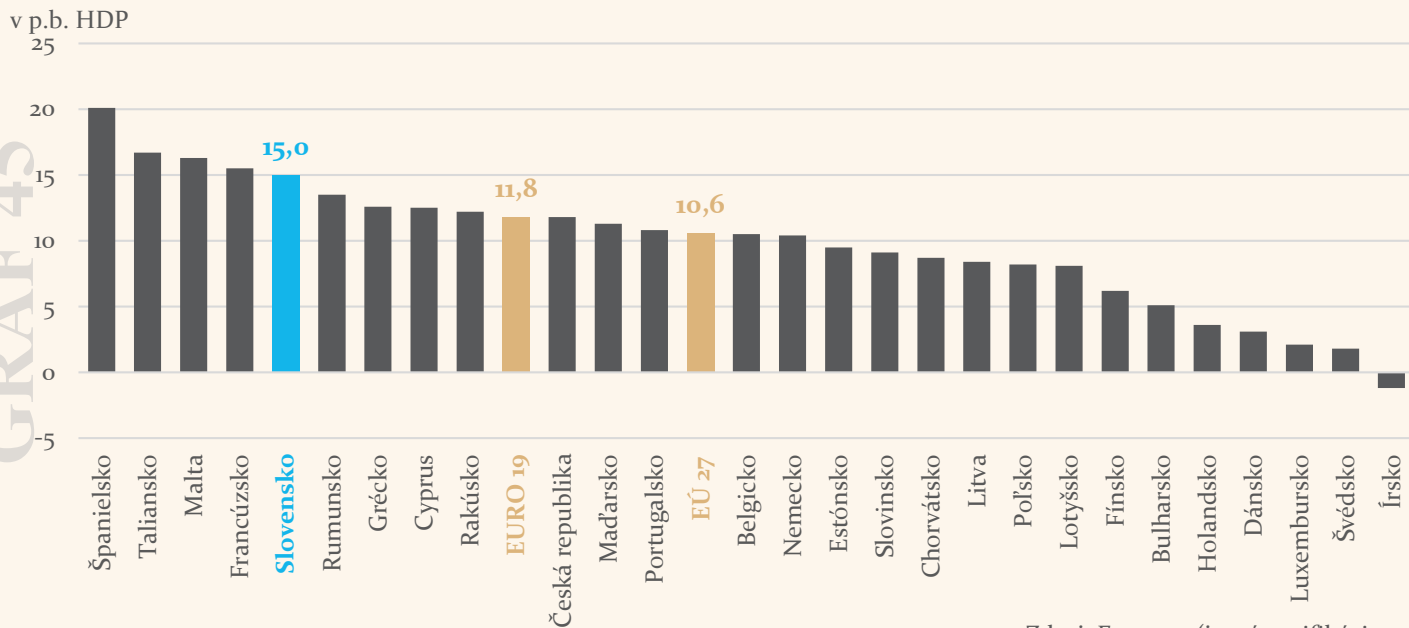
Samotná zmena dlhu však nemusí byť dobrým porovnávacím benchmarkom pre rôzne zadlžené krajiny. Pri rovnakom oživení ekonomiky totiž nominálny rast HDP automaticky viac znižuje dlh vyššie zadlženým krajinám (Slovensko je menej zadlžené). Vplyv na zadlženie mal aj počiatočný stav VF. Pri predpandemickom prebytku, ktorý mali niektoré krajiny, by samozrejme trajektória dlhu bola bez pandémie iná, ako keď krajina vstúpila do krízy s deficitom. Preto vernejší obraz vývoja verejných financií počas pandémie poskytuje porovnanie nárastov deficitov. A tento nárast radí Slovensko medzi krajiny so skôr nižším nárastom (nárast deficitov v pomere na HDP o 9,1 p.b. na Slovensku vs. 10,3 p.b. v EÚ).

Kumulatívny vývoj salda VS v pomere na HDP v rokoch 2020 a 2021 oproti roku 2019

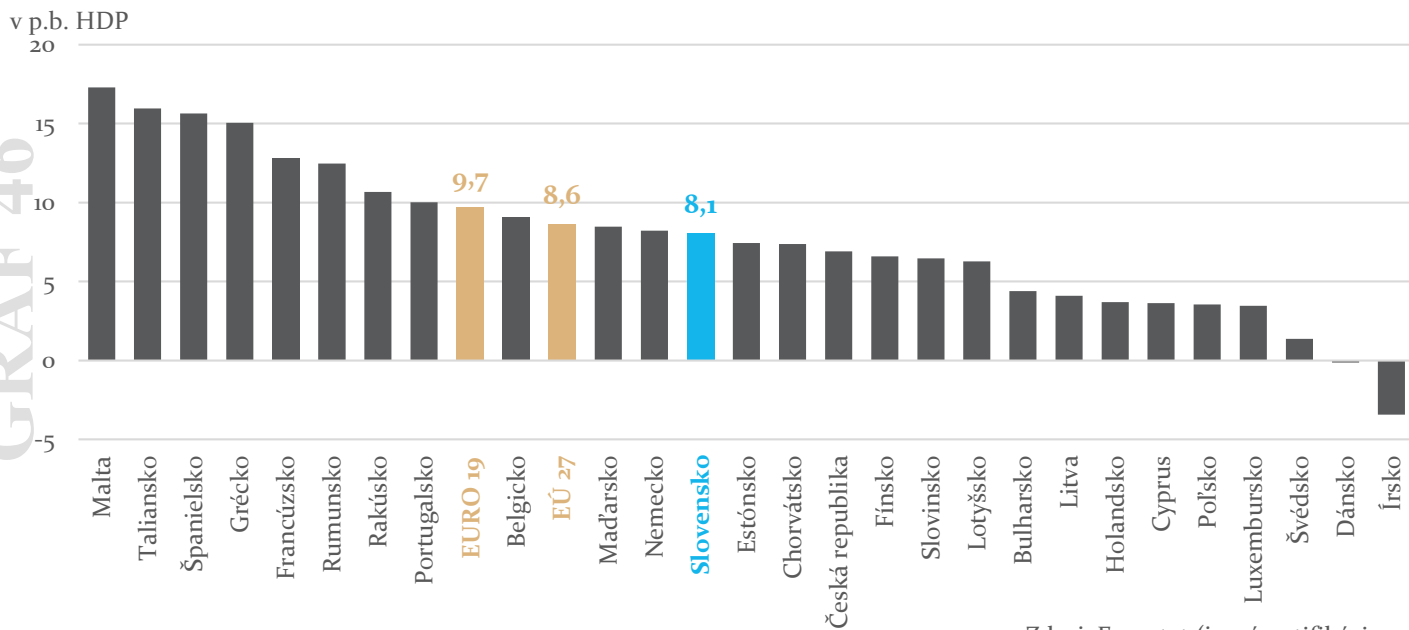
Zdroj: Eurostat (jarná notifikácia 2022)

Nárast hrubého dlhu VS v pomere na HDP medzi rokmi 2019 a 2021

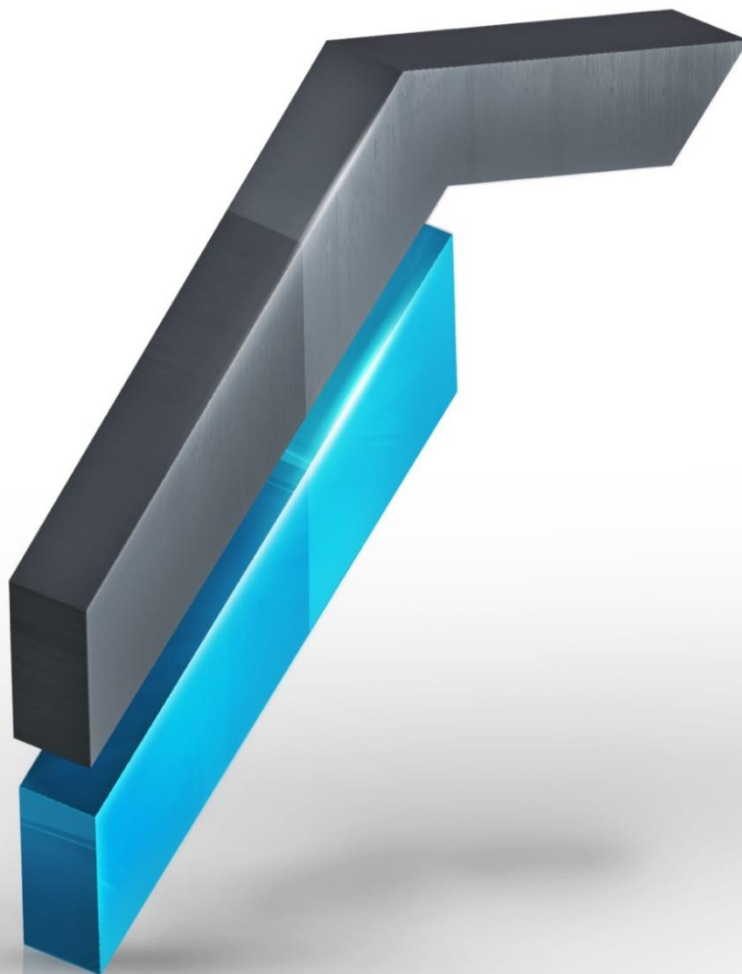
Zdroj: Eurostat (jarná notifikácia 2022)

Nárast čistého dlhu VS v pomere na HDP medzi rokmi 2019 a 2021

Zdroj: Eurostat (jarná notifikácia 2022)

**Kancelária Rady pre
rozpočtovú zodpovednosť**

Imricha Karvaša 1
Bratislava 1
813 25
Slovakia

www.rrz.sk